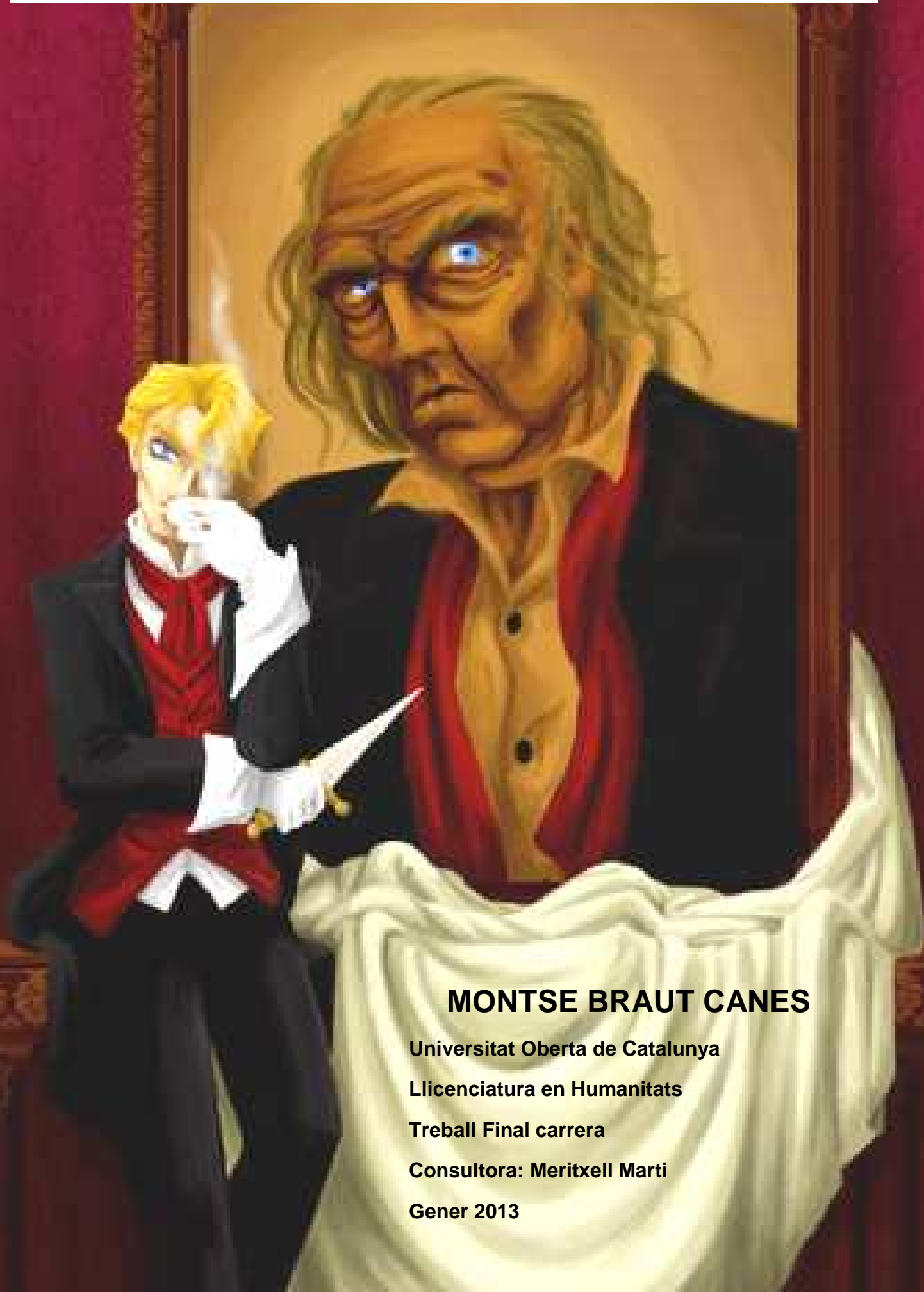

ANTI – AGING: UNA RELECTURA CONTEMPORÀNIA DE DORIAN GRAY

MONTSE BRAUT CANES

Universitat Oberta de Catalunya

Llicenciatura en Humanitats

Treball Final carrera

Consultora: Meritxell Marti

Gener 2013

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	4
2. INTRODUCCIÓ A L'OBRA D'OSCAR WILDE	7
2.1. BIOGRAFIA DE L'AUTOR	7
2.2. ARGUMENT DE L'OBRA	11
3. FONTS D'INSPIRACIÓ	14
3.1. MITE NARCÍS	14
3.2. MITE FAUST	16
4. FENÒMEN ANTI – AGING	19
4.1. CÀNON DE BELLESA ACTUAL	19
4.2. LA TEMPTACIÓ DE LA JOVENTUT	23
4.3. SÍNDROME DE DORIAN GRAY	29
4.4. CULTURA DE LA IMATGE	31
4.5. CAUSES I CONSEQÜÈNCIES DICTADURA DE LA IMATGE	36
5. INFLUÈNCIA DE LA NOVEL·LA	42
5.1. MÓN AUDIOVISUAL	42
5.2. MÓN EDITORIAL	45
5.3. MÓN MUSICAL	47
6. CONCLUSIONS	52
7. BIBLIOGRAFIA / WEBGRAFIA	56

“Toque algo, toque un nocturno, Dorian, y mientras toca, dígame en voz baja cómo ha podido conservar su juventud. Debe usted de tener algún secreto. Le llevo a usted sólo diez años, y estoy arrugado, gastado, amarillo. Es usted realmente maravilloso, Dorian. No ha parecido usted nunca tan encantador como esta noche. Me recuerda el primer día que le vi. Era usted un poco mofletudo, muy tímido y completamente extraordinario. Ha cambiado usted, naturalmente; pero no en apariencia. Desearía que me revelase su secreto. Por recobrar mi juventud lo haría todo en el mundo, excepto ejercicio, levantarme temprano o ser respetable. ¡Juventud! No hay nada parecido a ella. Es absurdo hablar de la ignorancia de la juventud. Las únicas opiniones que oigo con todo respeto son las de las personas mucho más jóvenes que yo”.

LORD HENRY

(Oscar Wilde, *“El retrato de Dorian Gray”*, pàgina 213)

1. INTRODUCCIÓ

Al llarg de la història de les diferents civilitzacions i cultures, des que l'home té consciència de la seva mortalitat, el mite de l'eterna joventut ha estat una constant. La literatura universal està plena de referències: els faraons egipcis als quals s'atribuïa el do de la immortalitat, el mite grec de *Tithonus*, que demana als déus viure eternament, o el mateix Oscar Wilde a finals del segle XIX, que a través de seva única novel·la “*El retrat de Dorian Gray*” ens presenta un protagonista que ven la seva ànima al diable a canvi de l'eterna joventut.

Avui en dia no cal vendre l'ànima al diable, només cal una crema o una cirurgia anti- envelliment per evitar les marques més naturals de la vellesa. Segons la revista digital *Replicante*¹ cada vegada més, les xifres parlen per si soles. El mercat nord-americà va moure el 2005 més 45.5 mil milions de dòlars en productes i serveis anti – envelliment. Es tracta d'un mercat que creix a un ritme de 9.5% anualment, segons estima la companyia d'estudis de mercat “Business Communication Company”.

Però si es parla de Catalunya, tot i que ja fa anys que la cirurgia estètica ha experimentat un fort boom amb la demanda que han generat les classes mitjanes, la situació econòmica actual ha tallat en sec la crecscuda, sobretot en tot el que fa referència a les línies de crèdit, ja que les clíniques de cirurgia estètica han disminuït entre un 15 i un 30% el nombre d'intervencions en aquest últim any a causa de la crisi econòmica.

Però malgrat aquest context de crisi, Catalunya segueix essent la comunitat amb més operacions estètiques a l'any, i Barcelona, la província on es concentren la major part d'elles. Fins a 2.000 intervencions a l'any es registren a l'àrea metropolitana de Barcelona, mentre que a la resta de Catalunya la xifra se situa en les 600 anuals. A Catalunya hi ha set serveis de cirurgia plàstica en hospitals públics i 37 cirurgians que es dediquen a aquesta especialitat. En aquest sentit, tenint en compte la població que hi ha actualment

---

¹ <http://revistareplicante.com/la-tentacion-de-la-juventud/>

a Catalunya (més de set milions de persones), toca un cirurgià per cada 200.000 habitants, una xifra inferior en altres comunitats com ara Madrid, on la ràtio és d'un metge per cada 100.000 habitants amb una població similar².

Segons SEPCRE (Sociedad Española de Cirugía Plástica, Reparadora y Estética)³ la cirurgia estètica s'està convertint en un servei de consum massiu, fins i tot entre els homes. Només a Espanya, l'últim any, s'han realitzat unes 250.000 operacions d'estètica, amb un cost mitjà per intervenció de 2.404 Euros. Aquesta indústria del miracle ja factura en aquest país 600 milions d'euros. Privilegi de rics i famosos fins fa pocs anys, gràcies a la gran demanda i a l'avenç de les tècniques (més senzilles i amb menys despesa hospitalària) els preus de les intervencions han descendit entre un 7% i un 9%, de manera que han deixat de ser tan prohibitives. Ara, persones gairebé de tota classe i condició econòmica recorren a la cirurgia per millorar el seu aspecte físic. Les dones són les que ocupen tota la demanda amb un 90% en front d'un 10% dels homes. L'edat d'aquestes se situa entre els 40 i 50 anys, i fonamentalment ho fan contra l'envelliment (líftings, arrugues i altres intervencions facials)⁴.

Tot i les cirurgies estètiques, hem de recordar que totes les persones, com tots els organismes vius, envelleixen, sabent que durant el procés d'envelliment els diferents sistemes del cos humà experimenten una sèrie de canvis, encara que siguin universals, són diferents en cada persona, ja que cadascú envelleix de manera única.

És per això, que en aquesta societat actual obsessionada en tots els aspectes relacionats amb l' anomenat "cànon de bellesa", la fòbia a l'envelliment ha arribat a nivells inimaginables.

---

² Article del diari digital "Diari de Girona" del 28 de maig de 2010: <http://www.diaridegirona.cat/comarques/2010/05/28/crisi-caure-operacions-cirurgia-estetica/408957.html>

³ SECPRE http://www.secpres.org/index.php?option=com_content&view=article&id=245:la-cirurgia-facial-sigue-siendo-el-mejor-tratamiento-anti-envejecimiento-para-lograr-unos-resultados&catid=43:notasprensa&Itemid=77

⁴ Article de la "Revista consumer": <http://revista.consumer.es/web/es/20011201/pdf/informe.pdf>

El fenomen contemporani de l'*anti-aging* o *anti – envelliment* s'està tractant de diverses maneres: des dels mitjans de comunicació, passant per la psicologia contemporània fins a la tecnologia de la medicina.

La nostra societat es basa més en l'aspecte físic que en l'interior. La meitat de la població presenta problemes i trastorns amb l'aparença física, la nutrició i l'alimentació⁵. Una causa d'això ha estat sens dubte, la tecnologia. Juntament amb els medis de comunicació ens proporcionen els patrons de bellesa que hem de seguir. Ara les icones de bellesa femenina són proporcionades pel cinema, els cartells i els anuncis publicitaris, les revistes de moda, entre altres.

D'aquesta manera, partint de l'estudi del llibre d'Oscar Wilde, s'analitzarà des del punt de vista de la cultura actual, una societat que s'aferra a la joventut i utilitza tots els mètodes tecnològics per defugir de la vellesa: per què tenim por d'envellir? Per sentir-nos més joves, per agradar als altres o simplement per integrar-nos en aquesta societat obsessionada per la imatge física?

Aquest treball no pretén analitzar exhaustivament l'obra de Wilde, sinó comparar el fil conductor de la relació que existeix entre el protagonista de la novel·la amb els diferents factors de l'estil de vida que impera actualment: mantenir-se jove i bell.

Així doncs, pel que fa la perspectiva metodològica, en primer lloc, es proposa la combinació de les aproximacions quantitativa i qualitativa amb l'objectiu de conèixer els factors atribuïts al cànon de bellesa i/o dictadura de la imatge. I, en segon lloc, es proposa la combinació de l'anàlisi estructural i biogràfic per tal d'introduir l'obra de Wilde.

---

⁵ <http://www.f-ima.org/doc/Dossier-de-premsa-IMA-cat.pdf>

2. INTRODUCCIÓ A L'OBRA D'OSCAR WILDE

“Al mundo le parezco y esa es mi intención nada más que un diletante y un dandi; no es prudente mostrarle al mundo el propio corazón y como la seriedad en las maneras es el disfraz del bufón, la bufonada, en sus exquisitas apariencias de trivialidad, indiferencia e irresponsabilidad, constituye la vestidura del sabio. En una época tan vulgar como la nuestra todos necesitamos máscaras”.

OSCAR WILDE

(<http://www.fotolog.com/pepak/30409736/>)

2.1. BIOGRAFIA DE L'AUTOR

Per a entendre l'obra de Wilde és necessari saber de la seva vida i per això, un excel·lent assaig sobre la biografia de l'autor de la novel·la és, sens dubte, el de Peter Funke⁶ on ens el descriu amb un detallisme exquisit:

El 16 octubre de 1854 naixé Oscar Wilde al número 21 del Westland Row de Dublín. El pare, Sir William Robert Wills Wilde (1815-1876), va ser en tots els aspectes un home extraordinari, de gran vitalitat i de múltiples activitats. Va escriure llibres importants sobre cirurgia de l'oïda i sobre història antiga irlandesa.

Una figura totalment diferent va ser la mare d'Oscar Wilde, lady Wilde. Les destacades peculiaritats de lady Wilde, el seu desig de notorietat, la seva inclinació per la teatralitat, la seva falta de respecte davant la llei i fins i tot, la seva gran figura una mica desmanegada solen posar-se en paral·lel amb el seu fill.

---

⁶ <http://es.scribd.com/doc/38514738/Oscar-Wilde-Peter-Funke>

Quan l'Oscar va néixer, la seva mare hagués preferit una nena. Aquest desig va fer que lady Wilde el vestís de nena fins que l'Oscar va tenir sis anys i amb les seves inclinacions posteriors (homosexualitat). Evidentment, els llaços que unien a Wilde amb els de la seva mare eren molt més estrets que els que el lligaven amb el seu pare.

Els anys de formació els va passar primer en l'Escola Reial de Portora i després al Trinity College de Dublín, és a dir, la universitat protestant d'Irlanda (1871-1874). Wilde no era un estudiós ambiciós que veiés en les qualificacions la meta suprema dels estudis. Tenia, sí, una memòria extraordinària i aprenia el que l'interessava amb una facilitat que en època posterior seguia sorprenent als seus amics. Entusiasta per les llengües clàssiques, defugia les ciències, per les que durant tota la seva vida va sentir gran antipatia. De figura poc agraciada, maldestre de moviments i mandrós, tenia temor, encara que no li faltés fortalesa física, a tota activitat corporal que exigís disciplina i que servís d'escala per valorar a un noi entre els altres nois.

Després de sortir del Trinity College de Dublín amb bones qualificacions, va començar la seva carrera a la Universitat d'Oxford (Anglaterra).

Allí van ser dos els mestres i escriptors del corrent esteticisme que més van influir-lo durant aquesta època a Oxford: John Ruskin i Walter Horatio Pater (en especial aquest últim).

Wilde va conèixer a Ruskin quan aquest ja havia fet el pas de l'estètica al reformisme social, en canvi, la influència de Pater li va arribar quan aquest acabava de publicar la seva primera obra important sobre estètica. Si per Ruskin tota la bellesa tenia el seu origen en lo bo, Pater partia de la idea que el concepte de bellesa és relatiu i estudiava els efectes que l'obra d'art operava en l'observador. Per això, analitzava les diferents impressions. Aquests resultats són el tema principal del seu llibre "*Estudis sobre el Renaixement*", llibre que va exercir un gran efecte en particular a la vida de l'Oscar.

Amb la influència d'aquests dos autors, amb les idees de l'esteticisme i l'ambient propici d'una universitat que tolerava la genialitat com l'excentricitat, Wilde va començar a modelar la seva personalitat.

Després d'estudiar a Oxford, Wilde es va instal·lar a Londres. Allí més que l'èxit social li va ser difícil aconseguir un reconeixement dels seus mèrits d'home de lletres i crític d'art. El motiu es trobava pel fet que Wilde es presentava com a defensor públic de l'esteticisme, on una part de la societat victoriana atacava aquesta corrent.

Però gràcies a la combinació de les seves ambicions socials i artístiques, i, sobretot, de la seva manera de vestir, Wilde va aconseguir convertir-se ràpidament en un exponent destacat de l'esteticisme. En les vetllades apareixia vestit amb jaqueta de vellut, calça curta, mitjons alts de seda negra, camisa de coll ample i una corbata verda molt cridanera. En el trau de la solapa solia portar un lliri o un gira-sol. Òbviament, era la figura més notòria d'un dandi.

El juny de 1881 va aparèixer la primera antologia poètica de Wilde i al desembre va emprendre un viatge de conferències pels Estats Units que duraria un any.

Però, els anys immediats a la tornada d'Amèrica són difícils de caracteritzar, ja que va ser una època en què Wilde va intentar trobar una posició que correspongués a les seves aspiracions socials i econòmiques, una època que va durar fins a aconseguir els seus primers èxits literaris. En aquesta època Wilde es va casar amb Constance Mary Lloyd, provinent d'una família distingida irlandesa de juristes. Amb ella va tenir dos fills: Cyril i Vyvyan.

Durant aquesta etapa, Wilde va conèixer a Lord Alfred Douglas, fill menor del marquès de Queensberry, era tant voluntariós i rebatedor com dèspota i malcriat. Entre ells dos va sorgir una gran "amistat - *affair*", ja que Wilde estava fascinat per la bellesa i joventut de Lord Alfred (anomenat també Bosie).

Però, Lord Alfred Douglas no va ser l'únic amic de Wilde, encara que sí el més íntim, almenys durant els quatre anys anteriors a la catàstrofe. Les relacions amb altres amics com Robert Sherard, Robert Ross i Frank Harris, van quedar relegades a un segon pla darrere de la passió pel Bosie.

Durant l'època en què Wilde coneix a Bosie escriu en només sis mesos, la seva única novel·la, "*El retrat de Dorian Gray*".

Però, la seva relació amb Bosie va fer que el 1895 quan Wilde es trobava al cim de la seva carrera, el pare de Bosie va sospitar que entre el dramaturg i el seu fill mantenien un affair. Wilde com a causa d'això, es va enfrontar a un judici en el que l'acusaven de sodomia i el condemnaven a dos anys de treballs forçosos a la presó de Reading.

Quan el 1897 desenganyat amb la societat anglesa i arruïnat va abandonar definitivament la presó. La seva dona va refusar trobar-se amb ell i li va prohibir veure els seus fills. Així doncs, Wilde va passar els últims anys de la seva vida a Paris, on va morir totalment sol i arruïnat.

Relacionant-ho amb la seva única novel·la, "*El retrat de Dorian Gray*", tots els elements exposats del seu pensament i vida queden clarament palesos. El contingut de l'obra és, sens dubte, autobiogràfic.

La novel·la és una gran obra on hi apareixen els aspectes més característics de Wilde, des dels seus pensaments sobre la bellesa fins al seu sarcasme i ironia envers la societat actual d'aquells moments. On cada un dels tres protagonistes del relat és fa ressò d'una característica del caràcter de Wilde: Basil Hallward, l'artista i idealista, per a qui la bellesa venerada representa alhora el pur i el bé; Lord Henry Wotton, el dandi que amb burleta superioritat s'observa el tràfec d'un món bufonesc i Dorian Gray, indiferent a la crítica del món que l'envolta, es lliura a les seves passions sensuals.

D'aquesta forma, es veu clarament com aquests tres protagonistes representen a les figures més importants en la vida d'Oscar Wilde. Encara que, en l'assaig de Peter Funke afirma que el mateix Wilde va exposar que Basil Hallward és ell mateix; Lord Henry el que el món pensa de l'autor i Dorian el que Wilde li agradaria ser en una altra època. Des del meu punt de vista, els personatges són, sens dubte, representats realment, en especial: Lord Henry és el mateix Wilde, emprant la seva ironia, sarcasme i pensament en un jove Dorian Gray, és a dir, pel mateix Lord Alfred Douglas, representant la bellesa, joventut, innocència i crueltat que patia aquest mateix.

2.2. ARGUMENT DE L'OBRA

En el prefaci del llibre, Wilde va escriure: *“un libro no es, en modo alguno, moral o inmoral. Los libros están bien o mal escritos. Esto es todo”*. Amb aquest aforisme, Wilde teoritza sobre la seva obra i amb el que molt sutilment sortirà al pas de les acusacions que se li faran un cop la novel·la és publicada.

Així doncs, la temàtica principal de la novel·la és, sens dubte, l'eterna joventut, on el personatge principal presenta una gran admiració per si mateix i pel desig de mantenir-se jove i bell per sempre.

La imatge és reflex de l'ànima i la vanitat es frustra en el seu intent de preservar la frescor innocent de la joventut. Cada acte deixa empremtes visibles en el cos. Formant així l'essència central de la novel·la.

El llibre narra la història del jove Dorian Gray, i del seu amic Basil Hallward, pintor de gran prestigi, el qual queda enormement impressionat per la gran bellesa del jove Gray i comença a sentir una gran admiració envers a ell, amb la idea que aquesta és la responsable de la seva inspiració, com a resultat, crea la que considera la seva obra magna, un retrat del jove. La recerca de plaer i l'anhel de sensacions àvides, porta a Dorian a viure sòrdidament entre vicis i luxúries, condemnant la seva ànima i la dels qui l'envolten. Però a ulls del món no es percep cap canvi, l'únic testimoni de la desolació és el seu retrat, que jeu a les fosques del traster més recòndit de la seva mansió, privat de la mirada de qualsevol altra ànima que la seva pròpia.

La novel·la, per tant, aprofundeix en les parts més obscures de l'ànima humana, donant vida a les vanitats més hipòcrites que conviuen en el més profund de la psique humana. Amb l'hedonisme imperant amb pinzellades de narcisisme com a teló principal, Dorian dóna llibertat absoluta als seus desitjos més foscos sense recapacitar les conseqüències dels seus actes.

Pel que fa a la resta de personatges, actuen com la consciència perduda del jove protagonista, intentant controlar els seus instints de perversió i on la figura del diable hi es present en la influència que exerceix Lord Henry sobre els actes del jove Gray.

Però el més destacat que transmet les seves pàgines és el desig que tenim tots de conservar la joventut, de poder-la apressar amb les mans i no deixar-la escapar, de perdurar en el temps i que el nostre nom sigui recordat. Parla de la frescor i vitalitat de la joventut, dels anhels de coneixement i la necessitat per viure descontroladament, ja que aquesta virtut caducarà. D'aquesta filosofia, Lord Wotton (Lord Henry), fent ús de la seva personalitat dantesca, pretén impregnar-se d'aquesta joventut, entre cinisme i sarcasme clama per la innocència perduda de Dorian Gray.

En definitiva, es tracta de la història d'un jove àvid de sensacions, clamant per viure massa de pressa, però paradoxalment desitjant que el temps es deturi; i de l'home que anhela recuperar el temps perdut, amb l'impuls irrefrenable de posseir aquesta innocència que separa el món adult de les fantasies i fer-la seva.

Queda totalment palesa la relació existent entre aquest jove àvid de sensacions amb l'ànsia del pas del temps actual de la nostra societat. És per això que un major benestar es basa en l'estil de vida actual, les prioritats, l'estil cognitiu, l'autoestima, la personalitat, les satisfaccions actuals i insatisfaccions. Totes enfocades en les diferents sensacions que proporcionen activitats com, per exemple: tractaments en un SPA, viatges exòtics i/o turístics, esports d'aventura, experiències diverses de caire lúdic o sensorial, activitats de descarrega d'adrenalina, entre moltes d'altres.

És per això que l'oci relacionat amb el benestar personal és un fenomen que ha format part de l'evolució humana i la seva concepció i forma de viure'l ha anat canviant al llarg de la vida fins a l'actualitat. Avui es pot afirmar que és un nou pilar de la societat i és un aspecte fonamental i un dret reconegut de totes les persones. L'oci és un aspecte que incideix en la qualitat de vida de les persones. Tots els ciutadans han de poder tenir garantit certs espais i vivències satisfactòries d'oci, ja que forma part dels valors de la societat actual i aporten

una sèrie de coneixements essencials per al creixement i desenvolupament personal⁷.

En suma, la nostra societat es preocupa per la manca del temps, comportant un estrès constant. Vivim en una societat estressant, intentant compaginar constantment vida laboral amb la personal. Donant peu a un menor benestar.

Així doncs, la novel·la no és més que una mostra de les nombroses vides que vaguen perdudes pel món. Els personatges no deixen de ser petites habitacions on ningú hi té accés en la gran mansió que conforma la ment de l'escriptor, i en definitiva, la ment humana, la gran incompresa.

A més a més, l'autor va saber retratar a la perfecció, amb gran ull crític, tant la societat de la seva època (finals del segle XIX, en plena època victoriana), com el tema de la vanitat, de la bogeria i l'alienació. La seva perfecció com a retratista i les seves descripcions van captivar al seu públic. No obstant això, el caràcter en ocasions una mica presumit, indolent i afectat de Dorian Gray ho van tornar en contra durant els judicis que es van celebrar a Londres en contra de l'autor a propòsit de la seva homosexualitat, llavors un delicte pel qual es podia anar a la presó. Oscar Wilde es va defensar admirablement en l'estrada, després que fossin llegits en veu alta diversos passatges del llibre en què es podria entreveure certa conducta adolorada i delicada entre Dorian i el pintor Basil. És aleshores quan Wilde va afirmar que *"no es podia jutjar de cap manera a un home pel que escriu"*.⁸

---

⁷http://ioc.xtec.cat/materials/FP/Materials/1701_ASO/ASO_1701_C06/pdf/aso_1701_c06_ud0.pdf

⁸ "La mirada de l'ànima" <http://fdpbuenojose.blogspot.com.es/>

3. FONTS D'INSPIRACIÓ

3.1. MITE NARCÍS

“Amarse a uno mismo es el principio de una historia de amor eterna”

Oscar Wilde

(<http://www.frasesypensamientos.com.ar/autor/oscar-wilde.html>)

Oscar Wilde renova el mite que concep la bellesa com un reflex exterior d'un estat interior. El bell simbolitza la virtut. La iconografia occidental coneguda representa a les bruixes i els éssers malignes sota formes horribles i, si de cas reben una fesomia bella, es tracta d'una astúcia del mal per dissimular el seu veritable rostre. Aquest és el cas del ben plantat Dorian, víctima, com Narcís, del seu propi encant preservat gràcies a la màgia d'un retrat que assumeix la seva realitat física amb les deformacions que comporten els vicis de la seva ànima.

Així doncs, Dorian Gray i la seva gran passió per la joventut eterna és un dels trets més bàsics del narcisisme. En el món de Dorian, aquest es basava en la seva bellesa i el que els altres veien del seu físic.

A més a més, la metàfora del mirall implica la seducció de la pròpia imatge. Aquest es pot relacionar amb el “jo” descrit pel francès Gilles Lipovetsky⁹, del qual és vanitós, individualista i està obsessionat per la seva aparença. El narcisisme de la cultura contemporània s'oposa a la figura de Don Joan, el seductor de dones: Narcís només està interessat en la seva pròpia bellesa, així com el mateix Dorian.

---

⁹ Pensador francès autor de “L'era del buit” (1987)
<http://textosfil.blogspot.com.es/2011/01/la-posmodernidad-segun-lipovetsky.html>

Lipovetsky exposa en el seu pensament que un nou individualisme, anomenat individualisme narcisista, és la clau per a l'enteniment de la postmodernitat. Aquesta nova era, segons l'autor, es deu al sorgiment d'un nou paradigma antropològic i d'una nova moral en ruptura amb els imperants durant la Modernitat, en què el capitalisme productivitat li dona el seu lloc al capitalisme consumista. És un trànsit de l'individualisme caracteritzat per la competència, recerca de la moral i revolucionària, a un individualisme hedonista, narcisista i intimista.

Diu Lipovetsky que en aquesta cultura postmoderna es veu certa apatia ideològica provocada per la sobresaturació informativa, i per això una dispersió de la consciència. És una societat on la gent la gent vol viure de seguida, aquí i ara, conservar-se jove per sempre. Les persones només viuen per si mateixes oblidant el sentit històric de la mateixa manera que els valors.

El que provoca tot aquest procés és un nou tipus d'humà: l'individu narcisista, que designa una nova organització descentralitzada, fragmentada i centrada en si mateixa.

Amb aquests elements descrits per Lipovetsky són els que defineixen la nostra cultura narcisista / individualista contemporània basada en el dualisme aparença – essència , tant ben evocat per la novel·la.

Avui en dia, en la nostra societat la preocupació per la imatge externa és més important que la cura interior, el cultiu de la personalitat i la moderació de vicis i males conductes. Aquesta excessiva cura de l'exterior fa que s'oculti la pobresa espiritual i l'immens buit personal i social d'una època (la nostra) que té pocs ideals, com el simple fet de quedar bé o causar una bona impressió, com en una entrevista de feina, són més importants que ser una persona culta i amb una riquesa espiritual.

3.2. MITE FAUST

“Aunque tuviera tantas almas como estrellas todas las daría a cambio de Mefistófeles. Con él seré yo el gran emperador del mundo”

FAUST

(Goethe, *“Fausto”*, acte I, escena IV).

*“Una fatalidad pesa sobre toda superioridad física e intelectual, esa especie de fatalidad que sigue, a través de la Historia, los pasos vacilantes de los reyes. Es mejor no ser diferentes de nuestros contemporáneos. Los feos y los estúpidos son los mejor librados desde ese punto de vista en este mundo”*¹⁰. Amb aquestes paraules del pintor Basil Hallward, queda totalment palès l'origen comú entre Faust i Dorian Gray: la supèrbia.

El jove galant i l'ancià doctor es senten superiors a la resta de la humanitat: l'un, per la seva bellesa, l'altre, per la seva saviesa. Aquestes qualitats jugaran, paradoxalment, en contra, on tots dos acabaran perdent.

Dorian no suporta la idea que el temps marceixi la seva bellesa, en canvi a Faust li pesa el coneixement que, malgrat la seva vasta cultura, morirà amb molts interrogants, com qualsevol mortal. Tot i ser superiors, tots dos saben que arribarà el moment d'equiparar-se amb els seus congèneres, i és per això que no poden suportar tal mediocritat.

Així doncs, potser hagués estat millor que Dorian no hagués sigut un Adonis, així la lletjor de la vellesa no li resultaria tan estranya ni aterridora, i pel que fa a Faust, el fet de ser un home erudit i intel·ligent el porta a la certesa que l'home, en la seva curta vida, malgrat la seva dedicació, és incapaç per si

---

¹⁰ (*“El retrato de Dorian Gray”*, Capítol I, pàgina 9)

mateix de satisfer plenament la seva curiositat, de resoldre la seva inseguretat davant el misteri de l'existència.

Per la seva banda, la figura de Déu no sembla estar disposat a calmar la desesperació dels dos protagonistes, sinó el Diable, que satisfà els prec tant de Dorian com de Faust. Faust vol aconseguir el que en tota una vida d'esforç i dedicació no ha aconseguit: fama, riqueses, poder, etc., a canvi de la consecució d'aquests dons està disposat a fer lliurament, fins i tot, de la seva ànima. Com també Dorian condemna la seva ànima quan en l'estudi de Basil, el seu amic pintor i autor del macabre retrat, desesperat davant la idea que la imatge del quadre conservaria la seva bellesa i frescor, tot i que ell acusés el pas del temps, pronuncia la súplica que propiciarà el malefici.

Però les seves ambicions els porta a no valorar exhaustivament les conseqüències dels seus actes en si, fins i tot, cap dels dos es farà enrere sentint les seves consciències: la lluita entre l'Àngel Bo i l'Àngel Dolent en Faust i en l'obra de Wilde, l'encarnació d'aquestes dues polaritats en dos éssers humans: Lord Henry, la influència perniciosa, i Basil Hallward, el seu fidel amic, que, com a premi als seus bons consells, rebrà la mort de mans d'en Dorian.

Així, Dorian i Faust poden ser les dues cares d'un mateix home que es nega a acceptar amb submissió el seu destí.

Com també la societat actual es nega a acceptar el destí de fer-se gran, de madurar plenament tant físicament com psicològicament. Fent que existeixi una relació entre Faust i la societat moderna, on totes les persones pequem de ser una mica faustianes. Estem disposats plenament a "vendre" qualsevol cosa, ja sigui material o de valor ètic per adquirir fama, riquesa o bellesa.

I és, aleshores, quan les reflexions dels professors d'estètica Gerard Vilar i Miquel Corella¹¹ ens mostren un clar excés d'estilització en la nostra societat de consum, marcada per interessos econòmics i de poder, on tot

---

¹¹ <http://www.espaifotografic.cat/2012/09/sobre-la-bellesa/>

tendeix a embellir-se. Exposen el cas de la maquiavèl·lica estilització de la política, en què no importen tant els programes dels partits com l'atractiu del seu líder: si és guapo, va ben vestit i té una bona oratòria. Corella assenyala que aquesta mena de "hiper - estètica" saturada i artificiosa que marca el capitalisme tardà produeix paradoxalment un efecte anestèsic: a força de ser sotmesos a tants estímuls perdem la capacitat de reacció, cada vegada ens costa més trobar coses que ens commoguin autènticament, ens es difícil experimentar qualsevol emoció.

4. FENÒMEN ANTI – AGING

4.1. CÀNON DE BELLESA ACTUAL

“El que es bello es amado, el que no es bello no es amado”

HESIODE

(Umberto Eco, *“Historia de la belleza”*, Capítol I, pàgina 37)

Oscar Wilde ens presenta al protagonista de la seva novel·la com un Adonis, amb una perfecta estètica i amb la frescor de la joventut. Tal i com diu Lord Henry : *“(…) y ese joven Adonis, que parece hecho de marfil y de pétalos de rosa”*.¹² Així doncs, què és la bellesa? Som realment capaços de definir exactament què és la bellesa? Ja que, generalment, no ens costa gaire opinar sobre la bellesa (o la lletjor) del que ens envolta.

Si haguéssim de definir el mot *bellesa*, aquesta tasca hauria de consistir en abstroure allò que tenen en comú tots els objectes que considerem bells, Però, és factible? Si ens preguntéssim què tenen en comú un somriure, una melodia, uns ulls o, fins i tot, un quadre del pintor Picasso, no seríem capaços de donar una resposta clara, ja que totes les persones tenim una opinió diferent i totalment, subjectiva. D'aquesta manera, definir la paraula *bellesa* és una tasca molt difícil, tot i que cadascú de nosaltres considerem *bell* o *lleig* un objecte o una persona.

---

¹² (*“El retrato de Dorian Gray”*, Capítol I, pàgina 8)

Tal i com ho resumeix l'escriptor Umberto Eco: *“Bello”- al igual que “gracioso”, “bonito”, o bien “sublime”, “maravilloso”, “soberbio” y expresiones similares – es un adjetivo que utilizamos a menudo para calificar una cosa que nos gusta. En este sentido, parece que ser bello equivale a ser bueno y, de hecho, en distintas épocas históricas se ha establecido un estrecho vínculo entre lo Bello y lo Bueno. Pero si juzgamos a partir de nuestra experiencia cotidiana, tendemos a considerar bueno aquello no solo nos gusta, sino que además querríamos poseer (...)”*¹³

Umberto Eco ens explica a través de la seva recopilació com l'home ha anat canviant el concepte de bellesa a través del temps. Des del començament de la humanitat, l'home ha expressat el que considera bell i ens ha deixat petjades amb els diferents àmbits i branques de l'art.

Així doncs, la nostra societat actual està obsessionada en tots els aspectes relacionats amb l'anomenat “cànon de bellesa”. Aquest és un conjunt de característiques en què una societat considera convencionalment com a “bonic”, “atractiu” o “desitjable”, sigui en una persona o objecte. És històricament variable i no és comú a totes les cultures. El que no presenta cap mena de dubte és que per a cada individu, per a cada grup social, per a cada raça, per a cada època, existeix un mode particular i diferent de percepció estètica.

En definitiva, la bellesa ajuda a l'èxit social i és un factor important de la formació de l'autoestima (ser jutjat com a lletjos pels altres pot fer empitjorar l'autoconcepte i augmentat la inseguretat). Diferents estudis psicològics han demostrat que es tendeix a jutjar més favorablement els actes de les persones físicament atractives en igualtat de condicions. L'aparença física pot condicionar també l'obtenció del treball en una entrevista de feina, el sou estipulat o la popularitat en el cas dels artistes¹⁴.

---

¹³ (“*Historia de la belleza*”, Umberto Eco, introducció)

¹⁴ <http://ca.wikipedia.org/wiki/Belleza>

Així, la bellesa del cos humà potser sigui un dels temes que més s'ha profunditzat i preocupat al llarg de la nostra història, ja que, el simple fet de pertànyer a una avantguarda selectiva on ajustar-se als estereotips del moment en què es viu, és casi una obligació per tots els ciutadans/es.

També, Alicia Giménez- Bartlett¹⁵ en l'assaig titulat “*El deute d'Eva*” argumenta que la bellesa mai no és innocent, sempre hi ha raons inconfessables darrere dels cànons, en totes les èpoques. La modernitat, segons l'autora, és potser menys teòrica però no més tolerant. Es substitueixen les idees pels diners i tot encaixa. Els cànons de bellesa actuals impliquen que gastem diners sense mesura per assolir: gimnasos, dietes, siluetes, cirurgia per l'eterna joventut. La gran majoria dels humans han passat i passaran per aquesta espècie de tirania de la moda i del cànon de bellesa perquè així ha estat des de sempre, fins i tot, segons l'autora, molt probablement des dels temps dels homes i els mamuts. Vivim pendents de la nostra aparença. És possible que això sigui innat en l'ésser humà encara que hàgim de variar per complet la imatge que la natura ens va donar.

Continuant amb aquest tema, a l' introducció del llibre d' Alejandra Walzer “*La belleza: de la metafísica al spot*”¹⁶ exposa: “*Para algunos lo bello ya no es una noción actual y sólo cabe postularla por detrás de otros valores como lo nuevo, lo interesante, lo expresivo, lo novedoso, lo espectacular o lo sublime. Desde este punto de vista, en la belleza resonarían hoy lejanos ecos, a veces inaudibles, de un pasado en el que rezumaba aspiraciones ideales: de verdad, de bondad, de armonía*”.

En suma, al llarg de la història de l'estètica s'ha d'incloure dins de la història de la bellesa, realitat que al llarg del temps s'ha desenvolupat. Tot i així, algunes normes de bellesa han estat constants al llarg del temps i del lloc com per exemple, l'ideal romà: home alt, musculat, de cames llargues, amb un

---

¹⁵ Alicia Giménez Bartlett “*La deuda de Eva*”: <http://ca.wikipedia.org/wiki/Belleza>

¹⁶ Llibre en format pdf: <http://www.octaedro.com/pdf/107009.pdf>

cabell fort, front ampla (símbol d'intel·ligència), ulls grans, boca petita, mandíbula poderosa. Amb aquesta combinació de factors produïa una mirada impressionant de la bellesa masculina. Efectivament, similar a la mateixa que avui en dia impera.

Definitivament estem cada cop més en una dictadura de la bellesa on tot té un preu i tenir un cos perfecte és una imposició. El cànon de bellesa femení, especialment, té una fórmula clau: el culte a la imatge. Es tracta d'una figura esvelta, altura superior a la mitjana, aparença esportiva, boca gran i llavis gruixuts, mesures publicitàries (90 – 60 – 90), pits fermes, simètrics i sòlids, ventre pla, cabell llarg, cames llargues i sobretot, tenir menys de trenta anys¹⁷.

Sens dubte, les top- models dels anys 90 com Claudia Schiffer, Naomi Campbell, Cindy Crawford, Eva Herzigova, Helen Christensen, Yasmin Le Bon, i Judit Mascó¹⁸ es van convertir en patrons de conducta i d'imitació per a totes les dones, ja que el seu paper com a inspiradores de tendències i la seva influència en la moda i en la cultura popular, va fer que moltes dones es fixessin en elles per assolir les seves mesures (cànon de bellesa del 90 - 60 - 90).

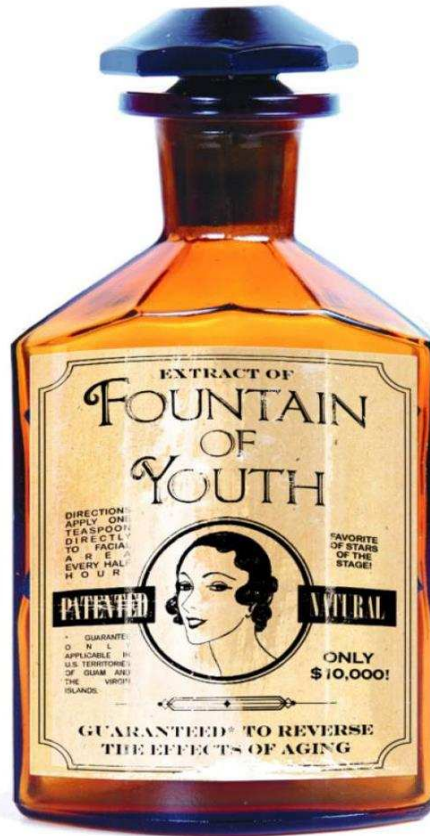
En resum, l'eterna joventut s'ha imposat a l'estètica. Així doncs, què passa amb l'afirmació "l'arruga és bella"?

---

¹⁷ Informació extreta de <http://www.ucm.es/info/especulo/numero34/canonbe.html>

¹⁸ <http://www.rac105.cat/2011/11/les-millors-top-model-dels-90-a-l-ultim-videoclip-de-duran-duran>

4.2. LA TEMPTACIÓ DE LA JOVENTUT

EXTRACTE DE LA FONT DE LA JOVENTUT¹⁹

“Sí era, en realitat, maravillosament gentil con sus labios escarlata finamente dibujados, sus francos ojos, su pelo rizado y dorado. Todo en su cara atraía la confianza hacia él. Allí estaba todo el candor de la juventud unido a la pureza ardiente de la adolescencia. Notábase que el mundo no la había manchado aún...”

---

¹⁹ Imatge extreta del portal “Antiaging Group Barcelona”:
<http://www.antiaginggroupbarcelona.com/noticias/realmente-sabes-lo-que-es-la-medicina-antienvjecimiento/> (consulta 17/11/2012)

OSCAR WILDE

(*“El retrato de Dorian Gray”*, capítol II, pàgina 21)

Ja hauria volgut Dorian Gray viure en els nostres dies sense haver de suportar la desagradable visió del seu quadre. Els desitjos per controlar la poció de la joventut tenen nombrosos exemples que van des del Sant Grial a l'elixir que preparaven els lames per aconseguir la vida eterna: un beuratge fet de cossos en putrefacció que s'havien deixat morir de fam²⁰.

Però la veritat és que, segons professen cada vegada més científics, la promesa de longevitat en plenes facultats és avui més tangible. La nova disciplina de la medicina anti - envelliment ve fent or de tot el que toca i és la font d'un negoci que deixa anar cabals de diners any rere any. Considerant, òbviament, la cirurgia estètica.

David Bueno i Torrens, professor i investigador de genètica de la Universitat de Barcelona, en un article sobre biotecnologia, bioètica i envelliment²¹ exposa: *“Deixant de banda la necessitat psicològica que algunes (o moltes) persones tenen de veure’s joves (físicament joves, es clar, perquèestic convençut que la joventut anímica es viu i es mostra d’una altra manera), la biotecnologia ha afegit més llenya al foc de l’ antienvelliment. La recerca dins el camp de l’envelliment, darrerament molt fructífera, ha identificat diversos fenòmens biològics com a causa d’aquest procés (...) En aquest sentit, la biotecnologia també ha aportat les seves idees als tractaments antienvelliment (tractaments, no pas teràpies, atès que l’envelliment no és cap malaltia)”*.

Tot i la gran recerca que s'està fent per evitar les marques de la vellesa, per què aquesta necessitat d'emprar una cirurgia estètica en contra l'envelliment que és llei de vida? Per por a possible malalties relacionades amb la vellesa? Per nostàlgia a la joventut passada?

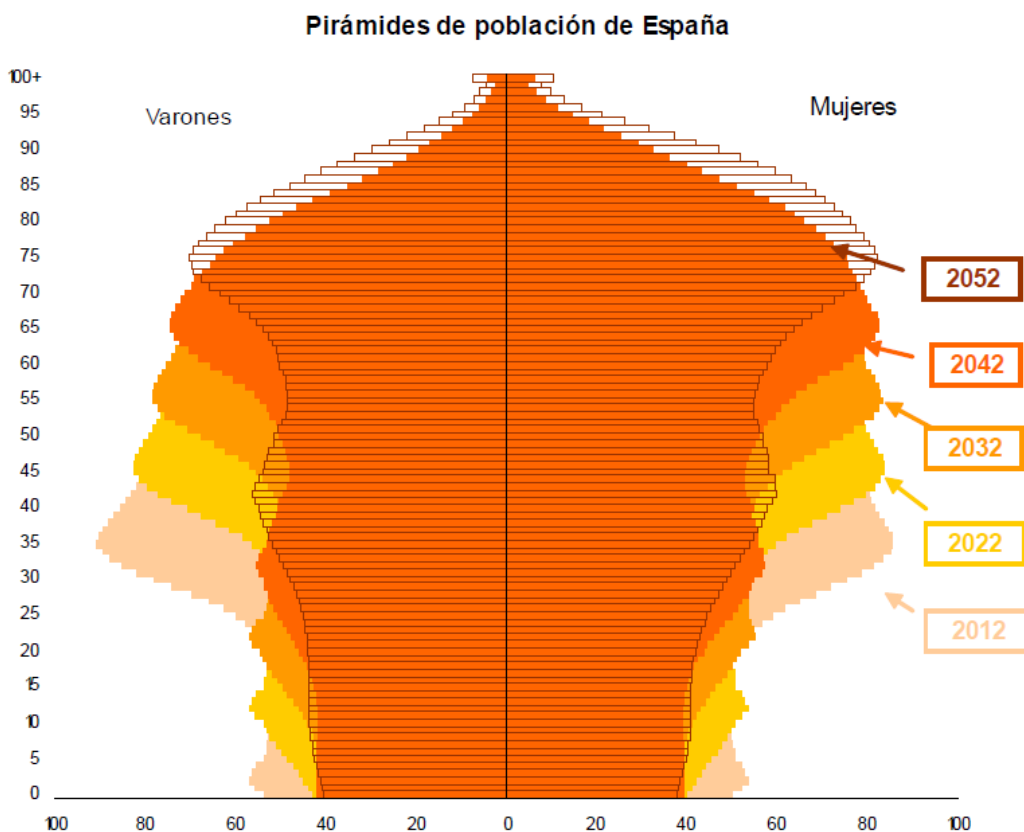
---

²⁰ Revista digital “Replicante”: <http://revistareplicante.com/la-tentacion-de-la-juventud/>

²¹ http://www.ub.edu/geneticaclassess/davidbueno/Avui_opinio_0/Envelliment.pdf

A través d'aquesta gràfica de l'Institut Nacional d'Estadística²², s'observa el procés continu d'envelliment al que s'enfronta la nostra estructura demogràfica, forçada pel descens de la natalitat i els saldos migratoris. On els majors creixements es concentrarien amb les edats avançades, concretament, al 2052 el grup d'edat major de 64 anys s'incrementarà en 7,2 milions de persones (un 89%) i passaria a constituir el 37% de la població total d'Espanya.

Així doncs, aquest creixement de l'envelliment de la població farà augmentar les sol·licituds per fer-se una cirurgia estètica per seguir jove?

La resposta més actual és la medicina anti- envelliment. Si es busca les paraules “medicina antienvjecimiento” en el cercador Google, apareixen 1,020.000 resultats. D' entre els quals, la gran majoria de pàgines són clíniques de cirurgia estètica que ofereixen mètodes efectius per l'anti – envelliment.

²² <http://www.ine.es/prensa/np744.pdf>

Aleshores, la pregunta que ens ve al cap és: què és la medicina anti – envelliment?

Segons el doctor Serres²³: *“el envejecimiento es un proceso inexorable y no se trata tanto de que podamos llegar al antienvjecimiento pero sí retrasarlo”*.

El Dr. García Jiménez²⁴ exposa que la medicina anti- envelliment dóna la possibilitat de millor la qualitat de la vida més enllà inclús del purament cosmètic: *“la medicina del envejecimiento también aborda el envejecimiento cutáneo”*.

A més a més, afegeix: *“la piel adquiere cada vez más un papel protagonista y los medios se interesan cada vez más en la Dermatología Cosmética, a la que hemos aportado el uso de recursos naturales, células madres, plasma, proteínas del plasma y hemos aprendido que ningún tratamiento corrige simultáneamente los defectos de todos los niveles y que la sobre corrección de un nivel no puede corregir el o los defectos de otros nivel”*.

El mateix doctor ressalta que no només els signes més evidents de l'envelliment són les arrugues, sinó altres com l'aspecte, textura, lluminositat són importants, ja que ofereixen un aspecte de envelliment.

Però a la pregunta: s'interposa imatge abans que la salut? On és el límit? La Dra. Petra Vega²⁵ afirma: *“aunque se antepone la imagen a la salud, no puede haber buena imagen si no hay buena salud. No se puede manifestar una buena imagen de verdad si la persona no está bien física y mentalmente”*.

---

²³ Revista Digital Mujerhoy.com: <http://www.hoymujer.com/Salud/Vivir-mejor-debate-jornada-699982102012.html>

²⁴ Revista Digital Mujerhoy.com: <http://www.hoymujer.com/Salud/Vivir-mejor-debate-jornada-699982102012.html>

²⁵ Revista Digital Mujerhoy.com: <http://www.hoymujer.com/Salud/Vivir-mejor-debate-jornada-699982102012.html>

També, la doctora Vega assegura que per a millorar alguns signes de l'envelliment *“hemos de estar mejor por dentro y, luego, la medicina estética se convierte en una medicina de armonía entre el bienestar físico y mental”*.

En resum, segons l'estudi del grup *Antiaging Group Barcelona*²⁶, en el moment actual no hi ha cap actuació terapèutica que retardi l'envelliment i no existeix cap recepta miraculosa. El terme de "medicina anti - envelliment" va ser encunyat el 1992 per Ronald Klatz i fa referència a una branca de la medicina basada en l'aplicació de tecnologies mèdiques i científiques per a la detecció precoç, prevenció, tractament i inversió dels trastorns i malalties relacionats amb la edat.

No obstant això, si es parla de l' "antiaging", la gent ho associa més a cosmètics o teràpies específiques, no a la millora de la qualitat de vida. Possiblement seria molt més encertat parlar de medicina de la longevitat. La geriatria tracta els símptomes i malalties propis de la vellesa. La gerontologia s'ocupa de l'estudi del procés d'envelliment. La medicina anti – envelliment es centra en la longevitat²⁷.

Segons la revista digital *Replicante*²⁸ cada vegada més, les xifres parlen per si soles. El mercat nord-americà va moure el 2005 més 45.5 mil milions de dòlars en productes i serveis anti – envelliment. Es tracta d'un mercat que creix a un ritme de 9.5% anualment, segons estima la companyia d'estudis de mercat "Business Communication Company".

En suma, la ciència avança cap a una vida més llarga i de major qualitat fent que milers de persones es plantegin alguna vegada utilitzar productes anti – envelliment o inclús, recorrent a la cirurgia estètica.

---

²⁶<http://www.antiaginggroupbarcelona.com/noticias/realmente-sabes-lo-que-es-la-medicina-antienvjecimiento/>

²⁷ Dr. Benito <http://www.antiaginggroupbarcelona.com/noticias/realmente-sabes-lo-que-es-la-medicina-antienvjecimiento/>

²⁸ <http://revistareplicante.com/la-tentacion-de-la-juventud/>

Així, la cirurgia estètica s'està imposat cada cop amb més força. Si Dorian Gray visqués a la nostra època podria anar, per exemple, a la clínica del Dr. Arquero²⁹ on s'ofereix un seguit de tractaments de cirurgia facial per mantenir un aspecte jove, allargar la maduresa o rejuenir la vellesa. La cirurgia de rejueniment facial comprèn no només l'estirament de la cara, front i coll (lífting), sinó tots aquells tractaments on la finalitat comuna és suavitzar, disminuir o suprimir el rastre i els estigmes del temps.

Es tracta, per tant, dels trets facials que delaten el pas del temps, especialment quan produeixen malestar i inseguretats, falta d'identificació o rebuig de la pròpia imatge, o bé, dificultats laborals, emocionals i socials.

I on es basa en quatre conceptes: Estiraments (per la flacciditat), Remodelació (per la caiguda dels teixits o excessos de greix), Farciment (per compensar l'atròfia) i Regeneració (per estimular els teixits).

Ja que, casi totes les clíniques de cirurgia estètica ofereixen els mateixos tractaments. Potser el més fiable sigui el consell que dona Lord Henry a la Duquesa de Harley: *“¿Puede usted recordar algún gran error que haya usted cometido en sus primeros días, duquesa? (...) Pues coméталos de nuevo (...) Para volver a ser joven no tiene uno más que revivir sus locuras”*³⁰

---

²⁹ http://www.clinicaarquero.com/06_rejuven.htm

³⁰ (Oscar Wilde, *“El retrato de Dorian Gray”*, Capítol III, pàgina 44)

4.3. SÍNDROME DE DORIAN GRAY

DORIAN GRAY OBSERVANT EL SEU RETRAT³¹

Desgraciadament, la societat en què vivim és totalment narcisista, està obsessionada amb els mèrits externs, amb el poder i amb la bellesa. És per això que apareixen diferents síndromes, com a conseqüència de la pressió sociocultural. Un d'aquests és el Síndrome de Dorian Gray³².

Aquest síndrome s'aplica a un conjunt de símptomes d'origen sociocultural que es caracteritza per la preocupació excessiva de molts individus amb la seva aparença personal distorsionada (dismorfofòbia). L'última

---

³¹ Escena de la pel·lícula *"El retrat de Dorian Gray"*, dirigit per Oliver Parker (2009). Imatge extreta del portal "Edciencia": http://www.medciencia.com/wp-content/uploads/2012/10/071009091154Dorian_Gray_11.jpg (consulta 18/11/2012)

³² El Síndrome de Dorian Gray no es reconeix en el Manual Diagnòstic dels Trastorns Mentals (http://ca.wikipedia.org/wiki/Manual_Diagn%C3%B2stic_dels_Trastorns_Mentals)

fa referència a la por extrem de patir deformitat alguna. Acompanyat per dificultats en l'acceptació del procés de l'envelliment i d'acceptar així mateix les demandes del creixement i la maduresa emocional.

El Síndrome de Dorian Gray va ser descrit per primera vegada en un simposi sobre medicaments d'estil de vida i de medicina estètica per Brosig B. (2000), "*El Síndrome de Dorian Gray i altres fonts de la joventut*".³³ El nom del síndrome està totalment vinculat a la novel·la d'Oscar Wilde, en especial pel protagonista Dorian Gray.

Les característiques pròpies són les relacionades amb la dismorfofòbia, el caràcter narcisista i la incapacitat per la maduració psíquica. A més a més, les víctimes d'aquest síndrome són grans consumidores de productes mèdics i cosmètics per a evitar l'envelliment, com per exemple: cirurgia estètica, dermatologia en cosmètica, cremes anti-arrugues, entre molts d'altres.

En l'actualitat cada vegada hi ha més persones que van al gimnàs, es sotmeten a una cirurgia estètica i es compren mil cremes per a una única raó: ser acceptats en la nostra cultura. Prevalent primer l'aspecte físic que l'intel·lectual i, fins i tot, arribant a posar la seva salut en risc.

Tal i como ho exposa el resum de l'informe "*Quan no t'agrades, emmalalteixes*"³⁴: els trastorns del comportament alimentari constitueixen, avui, la 3ª malaltia crònica entre la població femenina adolescent juvenil de les societats desenvolupades i occidentalitzades. A més de la seva elevada freqüència, els trastorns del comportament alimentari es caracteritzen per la gravetat de la simptomatologia que porten associada, una elevada resistència al tractament i el risc de recaigudes. Les persones que pateixen aquestes malalties presenten nivells d'autoestima molt baixos i una visió molt negativa del seu propi cos.

---

³³ Treball presentat en el Consell d'Educació Mèdica Continua de la Landesärztekammer Hessen, Secció Farmacologia Clínica (29/4/2000) a Bad Nauheim, FRG. (http://pt.wikidoc.org/index.php/Dorian_Gray_syndrome)

³⁴ Pàgina 6 : <http://www.f-ima.org/doc/Dossier-de-premsa-IMA-cat.pdf>

4.4. CULTURA DE LA IMATGE

*"Cuando tenga 80 años quiero mirarme al espejo y ver a una mujer de 80 años.
Mis abuelas tenían muchas arrugas y cada una contaba una historia"*

PENÉLOPE CRUZ, ACTRIU

(http://elpais.com/diario/2009/07/12/agenda/1247349601_850215.html)

L'obsessió per mantenir-se eternament jove va créixer exponencialment al llarg del segle XX i s'ha disparat en ple segle XXI amb l'ajuda d' una indústria anti - envelliment que incita a homes i dones (en especial) a gastar milions d'euros per seguir semblant adolescents. Molts dels que viuen del seu aspecte físic ni ho dubten, ja que prolongar la joventut és una forma de mantenir els seus ingressos ben alts. Però, què passa amb les persones que no s'ho poden permetre? I les persones que no treballen en el món de la televisió?

La publicitat, com una activitat comercial que és, busca la necessitat de destacar un producte per incitar a la seva compra i per això, recorre casi en totes les ocasions a l'estereotip de bellesa. Fent que s'imposi tant a homes com a dones un cànon de bellesa difícil de seguir, amb el qual pot convertir-se en un missatge discriminatori per aquelles persones que no s'hi ajusten quan és representat com un requisit necessari per a triomfar tant en el món social com en el professional.

D'aquesta manera, la televisió té una gran influència negativa en la vida de les persones: manipulen el jovent, ens dicta la moda, els pentinats que es porten, la talla que hem d'usar i creen un món consumista a través d'anuncis i missatges que inciten a comprar i consumir els productes sense miraments, com per exemple, aquest anunci on una actriu i model ens dóna la seva

fórmula per disminuir les arrugues:

<https://www.youtube.com/watch?v=fAoZcdpjCnc>

Tal i com s'ha pogut observar en l'anunci, les cremes anti- envelliment són ben conegudes, especialment entre el grup de les dones, malgrat que actualment n'apareguin moltes pels homes. Les diferents marques de cosmètics i dermatològics sempre estan a la recerca de noves fórmules per oferir als clients/es la font de la joventut.

Així doncs, la publicitat és el mirall de la societat en què estem vivint i el reflex d'una cultura molt superficial. Si els anuncis i cartells estiguessin més protagonitzats per dones reals es podria combatre amb la imatge de la dona estereotipada del 90-60-90 i veure com els signes més visibles de l'envelliment són reals.

La publicitat, així doncs, es basa en el concepte de "neuromàrqueting", ja que moltes grans marques comercials l'utilitzen per aplicar la neurociència a les vendes dels seus productes. El programa *30 minuts* (TV3) en el seu reportatge "*No pensi, compri!*"³⁵, explica que el neuromàrqueting es basa en fer servir els estudis de la neurociència sobre el cervell humà i aplicar-los al del consumidor potencial. S'analitza com i per què el nostre cervell respon a certs estímuls amb l'objectiu d'influir sobre les nostres decisions. La idea bàsica, basada en diversos estudis neurològics, és que el 90% de les decisions les prenem al nivell del subconscient. Si una marca pot "parlar" directament amb els nostres instints, per sobre de la raó, podrà vendre més productes. La prova de la seva col·lisió amb l'ètica és que a les grans marques no els agrada veure's públicament relacionades amb aquesta tècnica de vendes³⁶.

L'any 2002 el premi Nobel d'Economia, el psicòleg Daniel Kahneman, va demostrar que les decisions de les persones varien per motius no estrictament

---

³⁵ Emissió 9/12/2012 <http://www.tv3.cat/videos/4361810/No-pensi-compri>

³⁶ <http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/13-comunicacio/20-comunicacio/600874-30-minuts-analitza-el-neuomarqueting.html>

racionals, però igualment preferibles. És a dir, allò important deixa de ser el missatge. Allò important és la forma de transmetre ja no un eslògan, sinó uns valors o uns sentiments³⁷. Com és el cas de les imatges mostrades en els anuncis de bellesa, mostrant dones retocades per a vendre la importància que té una crema per fer desaparèixer les arrugues de la cara i no semblar vella.

Està clar que vivim en un món i una cultura només per al culte al cos, una superficialitat ens envaeix i és una obligació seguir-la per continuar formant part d'aquesta societat massa física i influenciadora. No obstant, no només és al culte al cos, sinó mantenir a ratlla o més ben dit, esborrar els signes d'una etapa de la vida de cada persona: l'envelliment.

La bellesa en la societat actual imposa com el valor més important el següent: ser guapo o guapa obra portes, i al contrari, no posseir un atractiu físic tanca moltes possibilitats, especialment en el jovent. Les persones no poden madurar, han de continuar eternament joves i cuidar el seu aspecte físic al mínim detall.

La nostra societat es basa més en l'aspecte físic que en l'interior. Una causa d'això ha estat sens dubte, la tecnologia. Juntament amb els medis de comunicació ens proporcionen els patrons de bellesa que hem de seguir. Ara les icones de bellesa femenina són proporcionades pel cinema, els cartells i els anuncis publicitaris, les revistes de moda, entre altres.

Avui en dia, hi ha un elevat nombre de persones traumatitzades per qüestions relacionades amb la bellesa i l'estètica. El psiquiatra Luis Rojas Marcos³⁸ preocupat pel que ell anomena "tirania o dictadura de la bellesa" diu que un 80% de les dones occidentals es senten insatisfetes amb el seu cos. Un 20% han passat pel quiròfan per a remodelar la seva figura i, d'elles un 40% decideix remodelar el seu cos amb dietes. Per això, el prototip de bellesa de la

---

³⁷ Cap-i-casal: <http://cap-i-casal.blogspot.com.es/2009/07/neuromarketing.html>

³⁸ Rojas Marcos, Luis: "*La dictadura de la belleza*". Fusión. Revista mensual electrònica. Abril de 2005. Pàgina web: <http://www.ucm.es/info/especulo/numero34/canonbe.html>

dona prima, causant dels trastorns de l'anorèxia i la bulímia, està promogut per la indústria de la bellesa, que genera milions d'euros i que està controlada pels homes. L'obsessió per la imatge, continua el psiquiatra, ha anat impedit en molts casos que la dona pugui desenvolupar-se social i culturalment, de manera que és la moda el que provoca la tirania de la bellesa a la qual està sotmesa, sobretot, la dona.

Com Umberto Eco exposa: *“Nuestro visitante del futuro no podrá evitar hacer otro curioso descubrimiento. Los que acuden a visitar una exposición de arte de vanguardia, compran una escultura “incomprensible” o participar en un happening van vestidos y peinados según los cánones de la moda, llevan vaqueros o ropa de marca, se maquillan según el modelo de la belleza propuesto por las revistas de moda, por el cine, por la televisión, es decir, por los medios de comunicación de masas (...)”*³⁹.

Definitivament estem cada cop més en una dictadura de la bellesa on tot té un preu i tenir un cos perfecte és una imposició, tal i com han exposat el psiquiatra Luis Rojas Marcos i Umberto Eco. El cànon de bellesa femení, especialment, té una fórmula clau: el culte a la imatge. Es tracta d'una figura esvelta, altura superior a la mitjana, mesures publicitàries (90 – 60 – 90) i figura simètrica. I amb aquest patró del segle XXI és el quin es beneficia les diferents indústries.

Arribar en aquests extrems on les persones il·lògicament busquen en anuncis publicitaris una realitat que no existeix, només fa que ens referim a una modernitat banal que impera avui en dia i Alejandra Walzer afirma amb total claredat sobre aquest aspecte: *“A su vez, el racionalismo filosófico propio de la modernidad, reencuentra en lo sublime nuevas formas de sensibilidad que desbordan los límites de la experiencia de lo bello. Así es como se abren vías inexploradas a la expresión del artista que busca sensaciones inéditas y que intenta presentar aquello que no puede hacerse ver. Esta búsqueda está*

---

³⁹ (Umberto Eco, *“La historia de la belleza”*, capítol *“La belleza de consumo”*, pàgina 418)

relacionada, también, con las heridas al narcisismo que infligen al hombre moderno algunas teorías que lo confrontan con su pequeñez. Se trata, en efecto, de la teoría copernicana que desmiente que la tierra sea el centro del sistema planetario en el que vivimos, la teoría darwiniana que postula que el hombre desciende del mono sacándolo de su lugar privilegiado en la creación, y el psicoanálisis freudiano que con su concepción del inconsciente psíquico avanza en la convicción de que el yo no es el amo de su propia casa (Freud: 1916-1917, 2300 y ss.). En medio de esta enorme conmoción, lo bello acaba siendo una categoría caída en el descrédito y en la vulgarización”⁴⁰.

---

⁴⁰ (Alejandra Walzer “La belleza: de la metafísica al spot”. Pàgina 47: <http://www.octaedro.com/pdf/107009.pdf>)

4.5. CAUSES I CONSEQÜÈNCIES DICTADURA DE LA IMATGE

CARTELL PUBLICITARI ⁴¹

CARTELL PUBLICITARI ⁴²

---

⁴¹ Imatge extreta del portal "Sportfactor.es": <http://www.sportfactor.es/blog/wp-content/uploads/2012/01/LUCHA-CONTRA-EL-ENVEJECIMIENTO.jpg> (consulta 18/11/2012)

“Cuando se es joven de verdad, se es joven para toda la vida”

PABLO PICASSO, PINTOR

(<http://www.spanish-learning-corner.com/pablo-picasso-quotes.html>)

Envellir no té volta de fulla, és llei de vida. Possiblement, l'ésser humà envelleix a la mateixa velocitat que fa 100 anys i potser que fa milers o milions d'anys, però ara vivim més. El gran canvi en aquest sentit ha estat la millora de les condicions sanitàries, els avenços de la medicina, la millor higiene mediambiental i el control de les infeccions. Tot i això, ha fet que els humans tinguem una longevitat més gran i que les malalties associades amb l'envelliment siguin un problema sanitari de primer ordre. Els cartells publicitaris ho demostren clarament.

Tal com s'ha observat en aquest punt del treball, l'interès per no envellir és ancestral. La recerca de la font de la joventut és una constant en diverses cultures. Als segles XIX i XX apareixien nombrosos elixirs que asseguraven la joventut per sempre, però mai han estat demostrats científicament.

Però el més important en l'actualitat és que estar guapos i guapes, semblar eternament jove i lluir un aspecte sa, pot arribar a ser obsessiu. No de la mateixa forma que Dorian Gray (fent un pacte amb el retrat), sinó sotmetent-se a tota mena de tractaments de bellesa.

Impuls consumista? Desig de ser diferents? Por a envellir? Les causes poden ser moltíssimes, però les conseqüències poden ser molt pitjors.

---

⁴² Imatge extreta del portal “Demedicina.com”: <http://demedicina.com/wp-content/uploads/anti-aging-skin-care.jpg> (consulta 18/11/2012)

Per a poder veure els efectes secundaris d'un tractament anti – envelliment he visualitzat un vídeo⁴³ molt interessant sobre un experiment realitzat a Estats Units per a poder veure clarament les conseqüències d'aquest tipus de tractament en una persona sana.

El reportatge tracta sobre el fet que en altres cultures veneren a les persones grans, en canvi, en la nostra societat són rebutjades. El món actual es creu que l'envelliment és una malaltia i, per tant, es necessita una cura. Per tal de veure les causes i les conseqüències en un experiment de la medicina anti- envelliment, s'escull a un home de 34 anys, sense cap problema de salut. L' Scott té por a envellir, li falta energia, es sent vell i vol tornar a tenir l'aspecte de les fotografies quan estava a la universitat.

Així doncs, l' Scott amb l'ajuda de la seva dona, comença aquest tractament / “experiment” durant 30 dies. Primer de tot, el protagonista i la seva dona visiten al doctor Alan Miles, tota una eminència en tractaments anti- edat, on li fa un reconeixement exhaustiu. Tot seguit, l'informa que les regles d'aquest tractament totalment efectiu són les següents:

- Injeccions de testosterona (baixes dosis);
- Injeccions d'hormona humana del creixement (cada dia);
- Suplements nutricionals;
- Canvi en l'estil de vida: dieta i exercici físic i;
- Visita al metge cada setmana per analitzar el curs del tractament.

Totes les persones, segons el doctor, que es prenen aquests medicaments, píldores i suplements es rejuveneixen tant físicament, mentalment i sexualment.

---

⁴³ Dailymotion “Medicina anti envejecimiento: efectos secundarios”:
http://www.dailymotion.com/video/x9epr3_medicina-antienviejecimiento-efectos_school

Durant els primers dies, l' Scott s'organitza els suplementos nutricionals que s'ha de prendre cada dia. Un total de 41 pastilles diàries.

Després de passar una setmana, el doctor veu una certa millora en l'aspecte de l' Scott. Tot i així, el catorzè dia, l' Scott rep una trucada on l'informen que els resultats de l'anàlisi de sang hi han aparegut algunes alteracions. La principal és que la funció del seu fetge està alterat, cosa totalment inusual. El doctor no sap explicar-li la causa. En canvi, l'entrenador personal de l' Scott l'avisava que si el seu fetge està alterat és com a conseqüència de les píldores que s'està prenent.

En el vídeo s'observa com el presentador del programa explica com molts nord- americans utilitzen aquestes píldores i suplementos nutricionals sense preinscripció mèdica, cosa que mou milers de diners i a més a més, no estan regulats.

L' Scott després de rebre els resultats del seu anàlisi de sang, se'n va a veure a un gastroenteròleg, on aquest li diu que deixi totes les pastilles nutricionals, perquè aquestes són la causa de l'alteració del seu fetge. És en aquest moment, a la meitat del programa, quan l' Scott deixa totes les injeccions i suplementos nutricionals i ha de decidir si deixa el programa o continua.

És per això, que l' Scott torna a visitar el doctor Miles, on aquest li diu molt clar que ha de continuar, ja que les píldores i injeccions no afecten en cap moment el fetge del protagonista. Amb aquestes paraules, Scott recapacita i continua amb el tractament.

És en aquest moment quan el presentador del programa explica que els esteroides comprats a la frontera de Mèxic, en concret, Tijuana, no requereixen de cap recepta. És molt fàcil passar aquest tipus de medicament per la frontera. D'aquesta manera, és totalment comprovable l'obtenció d'aquests suplementos sense la supervisió d'un metge amb total facilitat.

Scott segueix amb el tractament tal com li ha dit el seu metge, continua prenent testosterona i les hormones humanes del creixement humà. Però durant els exercicis amb la seva entrenadora física i estan a casa, el seu humor es torna totalment agressiu.

El dia vint, Scott acudeix al metge, on el protagonista li explica que es troba en un estat d'estrès continu. El doctor li explica que el primer símptoma en un programa tant radical com aquest és el canvi d'humor.

A més a més, Scott i la seva dona se'n van al banc d'esperma on el metge els hi diu que en la seva esperma no hi ha cap espermatozoide viu. Fa un mes quan l' Scott hi va anar per primer cop, la qualitat de la seva esperma era excel·lent.

En el reportatge hi apareix la notícia d'un cas portat a l'extremitat d'un noi de disset anys, que després d'haver-se pres esteroides i testosterona, va caure en una gran depressió on al final es va treure la vida.

El dia vint –i- u, quan falten nou dies per a l'acabament del programa, l' Scott deixa el tractament, ja que veu com la seva salut se'n ressenteix. No vol arriscar la seva vida. No aconsella a cap persona que es prengui tants medicaments sinó estan malalts.

La part positiva és que l' Scott ha perdut vuit quilos i un 15% de grassa corporal. A més, continua amb l'exercici físic. Per sort, el tractament no li ha causat danys més perjudicials. Finalment, les seves funcions hepàtiques han tornat a la normalitat i el seu nivell d'esperma ha pujat un altre cop.

En resum, el reportatge demostra com l'obsessió portada a l'extrem per a tornar a ser jove o intentar camuflar els signes més visibles de l'envelliment poden a ser perjudicials per a qualsevol persona sana.

En suma, molts sociòlegs, psicòlegs i cirurgians estan d'acord que l'obsessió per no envellir s'està convertint en una patologia en moltes persones

i és una tendència que afecta tot el planeta. És en aquest moment de reflexió on m'agradaria ressaltar una pregunta del final del documental: PER QUÈ NO PODEM SER FELIÇOS AMB L'EDAT QUE TENIM?

5. INFLUÈNCIA DE LA NOVEL·LA

“El único deber es el deber de divertirse terriblemente”

OSCAR WILDE

(http://www.frasesypensamientos.com.ar/autor/oscar-wilde_2.html)

Oscar Wilde en la seva única novel·la *“El retrat de Dorian Gray”*, reflexiona durament i amb una gran lucidesa sobre el valor de la bellesa i la naturalesa de les passions humanes. És en aquest fil conductor on s’ha analitzat tots els factors que componen l’actual cànon de bellesa, a través de la influència de mitjans de comunicació, anuncis i cartells publicitaris o, inclús, de l’avanç tecnològic produït per la biotecnologia en defensa dels tractaments i cirurgies anti – envelliment.

És per això, que a dia d’avui la novel·la que va escriure Wilde al 1890 està totalment vigent en la nostra societat. Fet que ha portat molts escriptors, músics i dibuixants fer referència als seus treballs del nom de Dorian Gray, un ésser profundament enamorat de la seva pròpia bellesa, com a sinònim d’aquesta era moderna basada en la superficialitat.

5.1. MÓN AUDIOVISUAL

La novel·la moral d’Oscar Wilde encara està molt vigent amb pel·lícules relacionades amb l’eterna joventut.

Dorian Gray podria relacionar-se fàcilment amb els vampirs, ja que aquests éssers també són gòtics, donant importància a la bellesa estètica exterior, són immortals i eternament joves. Dorian, però, no beu la sang de les seves víctimes per sobreviure, però sí, també se sent atret pel plaer de matar.

Al llarg de la història s’han fet moltes pel·lícules sobre vampirs, tractant temes morals inclosos en la novel·la d’Oscar Wilde (pactes amb éssers

malignes per conservar el poder, els plaers més luxuriosos, l'ambició, entre d'altres):

- L'adaptació cinematogràfica de la novel·la de Bram Stoker: *DRÀCULA* (1992) de Francis Ford Coppola.
Tràiler: <http://www.youtube.com/watch?v=cFSb5sQ0RTY>
- *ENTREVISTA CON EL VAMPIRO* (1994) de Neil Jordan.
Tràiler: <http://www.youtube.com/watch?v=f6E3S0n73TM>
- *LA SAGA CREPÚSCULO* (2008 – 2012) de Catherine Hardwicke.
Tràiler: <http://www.youtube.com/watch?v=ooBiMcFFUH8>
- *UNDERWORLD* (2003) de Len Wiseman.
Tràiler: <http://www.youtube.com/watch?v=TMYyhBtQ1PU>
- *BLADE* (1998) de Stephen Norrington.
Tràiler: <http://www.youtube.com/watch?v=0tbO6WbIE-I>

Aquestes són, per a mi, les pel·lícules⁴⁴ més importants tractades sobre els vampirs. Òbviament en n'hi ha moltes més.

Una a destacar per la connexió que existeix amb la novel·la de Wilde és la titulada *LOS AMANTES VAMPIROS* (1970)⁴⁵ del director Roy Ward Baker. Al final d'aquest film, hi apareix l'escena de la descomposició, no del cos, sinó de la imatge del retrat. Una clara al·lusió al retrat de Dorian Gray.

Una altra pel·lícula amb un drama fantàstic i similar al de l'obra és *JENNIE*. Malgrat que el títol original és *EL RETRATO DE JENNIE* (1948)⁴⁶ de William Dieterle. És un reflex de Dorian Gray, però amb l'argument a l'inversa: un pintor arruïnat per haver perdut la inspiració, coneix a una jove al mig de Central Park vestida d'una manera antiquada. A partir d'aquest moment, a través del temps

---

⁴⁴ Llistat de pel·lícules sobre vampirs: <http://listas.20minutos.es/lista/listado-de-peliculas-de-vampiros-244180/>

⁴⁵ *Vampiros de la Hammer*:
<http://www.cinefania.com/terroruniversal/index.php?id=147&pag=4>

⁴⁶ <http://www.filmaffinity.com/es/film104497.html>

la noia es va convertint en una jove bellíssima, del qual el pintor s'enamora. Però Jennie amaga un gran secret. Imatges del film:

<http://www.youtube.com/watch?v=JVFwGtFITCE>

Tot i aquestes referències, hi ha una pel·lícula on apareix el personatge de Dorian Gray: *LA LIGA DE LOS HOMBRES EXTRAORDINARIOS* (2003)⁴⁷ del director Stephen Norrington. El tràiler del film és el següent:

<https://www.youtube.com/watch?v=WumKs1sFemI>

Aquesta pel·lícula té un element característic de la novel·la de Wilde: està ambientada a l' Anglaterra del segle XIX, en plena era Victoriana. L'argument, però, és totalment contrari: el govern anglès demana l'ajuda d'uns quants aventurers (molt famosos) per destruir un diabòlic pla que cerca la dominació mundial: doctor Jekyll, Capità Nemo, Allan Quatermain i Dorian Gray.

No obstant, s'ha de tenir en compte les adaptacions cinematogràfiques fetes de l'obra. La primera va ser el 1945 titulada igual que el llibre de Wilde: *EL RETRATO DE DORIAN GRAY*, dirigida per Albert Lewin. El film sencer:

http://www.youtube.com/watch?v=DLdT_cqAlco

El 2009 s'estrenà la versió més recent de l'obra *DORIAN GRAY*, dirigida per Oliver Parker. El tràiler és el següent:

<https://www.youtube.com/watch?v=SRorW71Ucdw>

---

⁴⁷ <http://www.filmaffinity.com/es/film738768.html>

5.2. MÓN EDITORIAL

No només en el món audiovisual hi han aparegut aspectes relacionats amb Dorian Gray, sinó també amb el món del dibuix.

Enrique Corominas és un dels millor dibuixants espanyols, on aquest any ha publicat en còmic la novel·la de l'Oscar Wilde, editada en Espanya per *Diábolo Ediciones*. Segons ell: *"Pero por lo general es un género que no se suele tratar demasiado bien. Hay muy pocas adaptaciones que sean fieles al espíritu del libro"* També afegeix: *"A mí me hubiera gustado ser guapo, no ser dibujante -confiesa entre risas-. Dorian está muy obsesionado consigo mismo. A mi realmente, lo que me intereso del libro es que es una reflexión de cómo el arte influye en la gente y viceversa"* i *"En la novela, el arte reflejado en el cuadro es lo que realmente maravilla a Dorian y le hace ser consciente de su propia belleza hasta el punto de perder su alma por ello"*.⁴⁸

IMATGE D'UNA DE LES PÀGINES DEL CÒMIC ⁴⁹

---

⁴⁸<http://www.rtve.es/noticias/20120506/enrique-corominas-recrea-belleza-retrato-dorian-gray-comic/522367.shtml>

⁴⁹<http://img.irtve.es/imagenes/pagina-retrato-dorian-gray-enrique-corominas-basado-libro-oscar-wilde/1336303054028.jpg>

A més a més del món del còmic, existeix un llibre on queda palès la influència de l'obra de Wilde. L'escriptor anglès Will Self n'ha fet una actualització en forma de novel·la titulada "*Dorian*"⁵⁰, però subtitulada "*An imitation*". Aquesta versió, considerablement més explícita que l'original, està ambientada en l'ambient homosexual de Londres i Nova York, d'entre 1980 i 1990, i amb el sorgiment de la SIDA de rerefons tràgic. El retrat pictòric hi és substituït per una obra de videoart, les imatges de la qual envel·leixen mentre que el seu protagonista roman misteriosament jove⁵¹.

---

⁵⁰ <http://books.google.es/books/about/Dorian.html?hl=ca&id=CoSMxHez758C>

⁵¹ http://ca.wikipedia.org/wiki/El_retrat_de_Dorian_Gray

5.3. MÓN MUSICAL

No només pel·lícules i còmics fan referència al clàssic d'Oscar Wilde, sinó també en el món de la música. Algunes lletres de cançons estan basades en el protagonista de la novel·la. La cançó titulada “*El tiempo es dinero*”, de la banda argentina *Soda Stereo* hi està basada:

*Te están tocando justo ahí
Donde no puedes elegir.
Cuidado con Dorian Gray
y su espejo retrovisor
Su espíritu de kermesse
Miraló de lejos
Oh oh oh
Dorian Gray.*

*Si no andas despierta
Se roba tu ropa interior
Braguetas abiertas
Qué importa el dolor
Sólo esa falta de amor.*

*Te están tocando justo ahí
Donde no puedes elegir
Dorian Gray
Dorian Gray.*

*Cuidado con Dorian Gray
El tiempo es dinero
Mantiene su juventud
Usando polietileno
Comprado en algún porno shop.*⁵²

També el grup de música indie rock, *The Futureheads*, va fer la cançó anomenada “*A picture of Dorian Gray*”:

---

⁵²<http://www.quedeletras.com/letra-cancion-el-tiempo-es-dinero-bajar-10795/disco-soda-stereo/soda-stereo-el-tiempo-es-dinero.html>

*When I buy my mansion
I'll invite the world to stay
So everyone can see
A picture of Dorian Gray*

*We'll sit by the river
Drinking lemon tea
With a thousand midget Russians
In midget submarines*

*And you can come and stay (o-oh!)
And you can bring all of your friends (o-oh!)
And you can come and stay (o-oh!)
For a day
To see a picture of Dorian Gray x2*

*And I'll bring you to my mansion
To see my gallery
And there's lots of pretty pictures
All of them of me, all of them of me*

*We'll sit by the river
Drinking lemon tea
With tiny cucumber sandwiches
Made by a girl called Emily*

*And you can come and stay (o-oh!)
And you can bring all of your friends (o-oh!)
And you can come and stay (o-oh!)
For a day
To see a picture of Dorian Gray x13⁵³*

---

⁵³ <http://www.traduceletras.net/es/the-futureheads/a-picture-of-dorian-gray/271525/>

La traducció en castellà és la següent:

*Quando me compre mi mansión
Voy a invitar al mundo a mantenerse
Que todos puedan ver
Un retrato de Dorian Gray*

*Nos sentaremos en el río
Beber té de limón
Con un mil rusos enano
En mini-submarinos*

*Y usted puede venir y quedarse (o-oh!)
Y usted puede traer a todos tus amigos (o-oh!)
Y usted puede venir y quedarse (o-oh!)
Por un día
Para ver un retrato de Dorian Gray x2*

*Y yo te llevaré a mi mansión
Para ver mi galería
Y hay un montón de bonitas fotos
Todos ellos de mí, todos ellos de mí*

*Nos sentaremos en el río
Beber té de limón
Con sandwiches de pepino pequeño
Hecha por una niña llamada Emily*

*Y usted puede venir y quedarse (o-oh!)
Y usted puede traer a todos tus amigos (o-oh!)
Y usted puede venir y quedarse (o-oh!)*

Por un día

Para ver un retrato de Dorian Gray x13

El grup aragonès anomenat AMARAL en la seva cançó més famosa “*Moriría por vos*” hi apareix el nom creat per Wilde⁵⁴:

*“Un Dorian Gray sin pasado ni patria ni bandera”*⁵⁵

A més a més, el cantant James Blunt a la seva cançó “*Tears and Rain*”⁵⁶, fa referència a l’obra de Wilde amb la següent frase: “*Hides my true shape like Dorian Gray*” (amagar la meua forma com Dorian Gray).

Com també el cantant / actor Miguel Marengo (interpretant el personatge de Basil) amb la seva cançó “*Ese cuadro soy yo*” fa al·lusió al protagonista creat per Wilde amb el musical “*Dorian Gray, el retrato*” estrenat a Argentina el 2005 dels directors Pepe Cibrián Campoy i Angel Mahler⁵⁷ :

*¿Será que a él he pintado, o él quien mi alma pintó?
¿Mis manos vida le han dado, o vida a mi él me dio?
¿Es mi obra o es la suya? ¿Quién la víctima? no se
pues en toda maravilla hay esclavos y hay un rey.*

*Con placer seré su esclavo siempre si él reconoce que por mi es rey
que su belleza no perdurable hasta el día en que lo vi y no dude
que él sería mi obra maestra y de esa me enamoré
ahora ya no sé a ciencia cierta ¿dónde estoy ni dónde está?
¿Si él soy yo o yo soy él? ¿Si ve a través de mis ojos o un espejo es?*

---

⁵⁴ <https://www.youtube.com/watch?v=h0eLX8kKka0>

⁵⁵ <http://www.musica.com/letras.asp?letra=70449>

⁵⁶ http://www.letras4u.com/james_blunt/tears_and_rain.htm

⁵⁷ <http://www.youtube.com/watch?v=CX2J8-Ea4iE>

*¿Si sabe que yo lo cree? es mi obra ¿acaso sabe él
que vive por qué es mi creación y un alma le inventé?*

*Lo que me conmueve es su ingenio y no su brillo
y mis manos son la causa de que viva ese cuadro
mi talento ha logrado superar a su belleza
haciendo su retrato a Dorian he inmortalizado
No eres tu él soy yo, tu el modelo yo el autor
yo parí esa creación y aunque nunca tú te enteres ese cuadro soy.⁵⁸*

No obstant, no només existeixen cançons relacionades amb la novel·la de Wilde, sinó existeix un grup de música indie rock anomenat com el protagonista: DORIAN GRAY⁵⁹. Bàsicament el nom fa referència al títol de l'obra d'Oscar Wilde, ja que és un dels escriptors preferits pels membres que integren el grup⁶⁰.

---

⁵⁸ <http://www.comedias-musicales.com.ar/2010/06/08/ese-cuadro-soy-dorian-grayel-retrato/>

⁵⁹ <http://www.indyrock.es/doriangray2.htm>

⁶⁰ <http://comunidad.diarioinformacion.com/entrevista-chat/3078/MUSICA/Dorian/entrevista.html>

6. CONCLUSIONS

Francesc Torralba en el seu llibre *“El sentit de la vida”* afirma: *“El temps avança i, al seu pas, avancem també nosaltres”*⁶¹. Efectivament, la vellesa forma part de la vida d'una persona. Però actualment hi ha una tendència que ens porta a envejar la joventut, al ressentiment davant la maduresa plena i a l'intent de superar-la amb el pensament de l'eterna joventut.

Aquests sentiments han existit, existeixen i existiran sempre. Una de les influències més clares és Oscar Wilde, del qual ja ho va enfocar a la seva novel·la, *“El retrat de Dorian Gray”*, on el protagonista Dorian Gray, immers en la seva superficialitat estètica, satisfà tots els seus desitjos sense límits mentre el seu retrat mostra la corrupció i degradació de la seva ànima.

El cànon de bellesa actual més aviat es podria relacionar amb un catàleg de tortura (mesures perfectes, cara simètrica), de la qual la nostra societat no està exempta de culpa. Avui en dia, existeix una confusió clara entre bellesa i èxit o aparença. Tal com s'ha analitzat, els ideals de bellesa impliquen riscos per la salut i una despesa de diners desmesurada per assolir: gimnasos, dietes, cremes i, molt en especial, les cirurgies estètiques. Els prototips de bellesa que marquen que les persones sempre siguin joves i primes (cànon de bellesa) estan totalment promogudes per una indústria que genera milions d'euros, a més a més, de nombrosos problemes de frustració davant el propi cos.

Actualment, per assolir l'eterna joventut es requereix de la utilització de cremes anti- envelliment i, en molts casos, de cirurgies estètiques, fent que molts dels pacients i en especial, de les pacients, vulguin tenir el mateix aspecte que la jove que surt en un anunci publicitari en concret. Així doncs, la publicitat és, en les societats contemporànies, un conjunt de tècniques, estratègies, usos, formes i contextos de comunicació orientats a persuadir les persones d'alguna cosa o de la conveniència de fer alguna cosa. La finalitat de la comunicació publicitària és atreure l'atenció del destinatari cap a l'anunci, captar el seu interès per un objecte, una marca o una idea, estimular el seu

---

⁶¹ (Francesc Torralba, *“El sentit de la vida”* Ediciones CEAC, Barcelona (2009). Pàgina 21)

desig i provocar una acció o una conducta orientada cap a l'adquisició del producte anunciat. I, a més a més, és sobretot una eficacíssima eina de transmissió ideològica. En efecte, gairebé ningú pot negar que els anuncis tenen una influència determinant en la transmissió cultural de valors i d'actituds, en l'educació ètica i estètica de la ciutadania i en la globalització dels estils de vida i de les formes de percebre el món en les nostres societats. En els anuncis no només es venen objectes sinó que també es construeix la identitat sociocultural dels subjectes i s'estimulen maneres concretes d'entendre i de fer el món, es fomenten o silencien ideologies, es persuadeix a les persones de la utilitat de certs hàbits i de certes conductes i es ven un oasi de somni, d'eufòria i de perfecció en què es proclama l'intens plaer que produeix l'adquisició i el gaudi dels objectes i l'ostentació de les marques⁶².

Però no només la societat està influenciada per la publicitat, sinó també per la gran "eficàcia" que ens persuadeixen els especialistes en medicina anti – envelliment. Aquesta afavorida pels avenços en la medicina i per la millora de les condicions de salut, ha experimentat un gran desenvolupament per l'increment de l'esperança de vida i, en especial, per "millorar" l'aspecte físic de les persones influenciades pel cànon de bellesa actual. Aquest article ho demostra clarament: http://es.tendencias.yahoo.com/tratamientos-faciales-a-30-081028666.html;_ylt=Ai5ufBAkQ171tOw2Kw6i_3ocvF1H;_ylu=X3oDMTFydnlwZWM1BG1pdANFZGI0b3JzIFBpY2tzIFRlbnRlbnNpYXMEcG9zAzIEc2VjA01IZGIhRWRpdG9yUGlja3NUZW1w;_ylg=X3oDMTMyaDVzaDEwBGluDzXMEbGFuZwNlcy1lcwRwc3RhaWQDYmFmMmEyNDItMzA3Mi0zYjdkLTg5NTUtZTQ3OWUxZGJkMWM3BHBzdGNhdANwb3J0YWVhfG5hdmkYWQEcHQDc3RvcnlwYWdl;_ylv=3

Tot i això, sembla que de moment poca gent se centra en les implicacions més plausibles de la recerca científica en el camp de l'envelliment, les que reconeixen que els tractaments antienvelliment mai ens permetran assolir la condició d'immortals, però que aposten clarament per noves teràpies (ara sí, la paraula correcta és aquesta) per pal·liar les malalties associades a l'envelliment, cada cop més freqüents. És a dir, que ens ajudin a envellir amb dignitat, no pas a no envellir. La utilització per part de determinats comitès de

---

⁶² <http://www.muji.es/red.net/spip.php?article694>

bioètica de les paraules *immortalitat* o *immortalitat virtual* fa que s'exageri el futur de la recerca biomèdica. Aquest fet pot comprometre el seu desenvolupament i la protecció dels ciutadans davant de productes i tractaments cars, sense efectes terapèutics i, a més a més, potencialment tòxics⁶³.

Com a conseqüència d'aquest culte a la imatge a través dels mitjans de comunicació i de la recerca en medicina anti – envelliment, tal i com s'ha exposat en anterioritat, la idea de Lipovetsky sobre el fet que en aquesta cultura postmoderna es veu una certa apatia ideològica provocada per la sobresaturació informativa, i per això una dispersió de la consciència és totalment encertada. Fent que cada cop més hi aparegui l'obsessió per la bellesa, influenciada per la pressió sociocultural que impera actualment, on hi hagi moltes persones amb Síndrome de Dorian Gray o inclús, “esteticohólicos”⁶⁴ addictes completament a la cirurgia.

En definitiva, es pot afirmar rotundament que bellesa i/o estètica són un síndrome de la societat actual, tot i que des de segles s'ha intentat trobar l'elixir miraculós per a l'eterna joventut o s'hagi escrit sobre aquest fet, tal i com ho va fer Wilde.

Potser, però, el que cal és analitzar els complexos mecanismes socials que fan que cada cop més persones no es trobin a gust amb el seu aspecte exterior i que vulguin semblar eternament joves. Helena Sancho Jericó en el seu article de la revista “Frida” ho exposa de la següent forma: *“Todo ello, invita a reflexionar sobre la belleza, que a pesar de todo, es un valor existente más allá de cualquier diferencia cultural, y como tal, debería ser separado de conceptos como canon o moda. Recordemos que la belleza no está en los ojos de quien mira, sino que es, por sí misma, bella”*⁶⁵.

---

⁶³ http://www.ub.edu/geneticaclassess/davidbueno/Avui_opinio_0/Envelliment.pdf

⁶⁴ <http://mujer.terra.es/muj/articulo/html/mu24131.htm>

⁶⁵ <http://www.revistafrida.com/frida/marzo2009/bila4.pdf>

Segons E. Laidrich, les persones amb arrugues recorden el positiu i el negatiu del passat, estant més preparades per al futur. Contràriament, les persones sense arrugues tendeixen a imaginar el futur, vivint un món de somnis, amb massa optimisme o ingenuïtat, no aprofiten el passat com a experiència i se senten joves fins avançada edat⁶⁶.

D'aquesta manera algunes recomanacions que es podrien fer tant als mitjans de comunicació, com a les empreses i, en definitiva, a la societat actual serien les relacionades amb: la regulació adequada de la publicitat de productes destinats a la pèrdua de pes; canviar la legislació sobre la unitat i la informació de les talles de roba; promoció publicitària dels productes i tractaments de manera responsable i respectuosa amb la salut; evitar la publicitat que fomenti l'ideal d'extrema primesa i/o el seguiment de dietes restrictives, sense supervisió mèdica; qüestionar l'hegemonia del model d'extrema primesa i l'excessiva preocupació per l'aparença física; sol·licitar a les famílies i a l'escola la necessitat de fomentar el respecte al cos i la promoció de l'autoestima i; sobretot, l'emissió de continguts i publicitat amb models més realistes i que fomentin la salut i la diversitat corporal, amb especial atenció en horari infantil⁶⁷.

En resum, millor seguir l'exemple d'Albert Schweitzer: *“Los años arrugan la piel, pero renunciar al entusiasmo arruga el alma”*⁶⁸.

---

⁶⁶<http://gabinetedemorfopsicologia.blogspot.com.es/2012/03/lineas-de-la-memoria-del-pasado-segun-e.html>

⁶⁷ Resum de l'informe “Quant no t'agrades, emmalalteixes” <http://www.f-ima.org/doc/Dossier-de-premsa-IMA-cat.pdf>

⁶⁸ <http://www.frasesypensamientos.com.ar/frases-de-arrugas.html>

7. BIBLIOGRAFIA / WEBGRAFIA:

- **IMATGE PORTADA:**

Imatge extreta del portal "Puertoespín": <http://www.elpuercoespín.com.ar/wp-content/uploads/2011/08/doriangray.jpeg> (consulta 17/11/2012)

- **BIOGRAFIA DE L'AUTOR**

- Wilde, Oscar "*El retrato de Dorian Gray*". Selección Contemporáneos, La Vanguardia. Editorial Planeta, S.A, 2003.
- <http://es.scribd.com/doc/38514738/Oscar-Wilde-Peter-Funke>

- **ARGUMENT DE L'OBRA**

- Wilde, Oscar "*El retrato de Dorian Gray*". Selección Contemporáneos, La Vanguardia. Editorial Planeta, S.A, 2003.
- <http://www.ellibrototal.com/ltotal/ficha.jsp?idLibro=5054>
- <http://www.sinopsis10.com/e/el-retratode-dorian-gray-sinopsis/>
- [http://www.academia.edu/366079/La moral de Dorian Gray. Discusiones en torno a la autorreferencialidad y el narcisimo contemporaneo](http://www.academia.edu/366079/La_moral_de_Dorian_Gray._Discusiones_en_torno_a_la_autorreferencialidad_y_el_narcisimo_contemporaneo)
- <http://fdpbuenojose.blogspot.com.es/>

- **MITE NARCÍS**

- <http://suite101.net/article/el-retrato-de-dorian-gray-el-narciso-moderno-a23895>
- <http://www.victorianweb.org/espanol/autores/wilde/dawson4.html>

- <http://www.mertxepasamontes.com/el-retrato-de-dorian-gray-de-oscar-wilde.html>
- <http://conociendonos-julia.blogspot.com.es/2007/11/dorian-gray-y-la-eterna-juventud.html>
- http://www.academia.edu/366079/La_moral_de_Dorian_Gray._Discusion_es_en_torno_a_la_autorreferencialidad_y_el_narcisimo_contemporaneo_s
- <http://www.ellibrototal.com/ltotal/ficha.jsp?idLibro=5054>
- <http://textosfil.blogspot.com.es/2011/01/la-posmodernidad-segun-lipovetsky.html>
- <http://textosfil.blogspot.com.es/2011/12/g-lipovetsky-la-era-del-vacio-cap-i-iii.html>
- <http://www.ucm.es/info/especulo/numero48/cochepos.html>

• MITE FAUST

- Goethe "*Fausto*". Austral Selección, Madrid, 2003.
- <http://cafeletrario.blogspot.com.es/2011/08/dos-hombres-y-un-mito-el-doctor-fausto.html>
- <http://www.faust.com/>

• CÀNON DE BELLESA ACTUAL

- Eco, Umberto: "*Historia de la belleza*". Debolsillo, Barcelona. 2010.
- Alicia Giménez Bartlett "*La deuda de Eva*":
<http://ca.wikipedia.org/wiki/Belleza>
- Alejandra Walzer "*La Belleza: de la metafísica al spot*". Llibre en format pdf: <http://www.octaedro.com/pdf/107009.pdf>
- <http://www.xtec.cat/~jortiz15/estet.htm>
- http://filosofia.idoneos.com/index.php/Problemas_filosoficos/Qu%C3%A9_es_la_belleza%3F

- <http://www.pensament.com/filoxarxa/filoxarxa/etic7bov.htm>
- <http://es.scribd.com/doc/19811933/La-Bellesa>
- <http://ca.wikipedia.org/wiki/Bellesa>
- <http://www.slideshare.net/Nikitis/cnons-de-bellesa>
- http://www.agifreu.com/docencia/canons_bellesa.pdf

- **LA TEMPTACIÓ DE LA JOVENTUT**

- <http://www.semal.org/>
- http://www.clinicaarquero.com/06_rejuven.htm
- <http://www.medicina-antiaging.com/>
- <http://www.muierstyle.com/medicina-antiaging/>
- <http://www.teknon.es/web/vila-rovira/tratamientos-esteticos/anti-aging>
- <http://www.laboratoriossthea.com/archivos/publicaciones/00052.pdf>
- <http://www.med-estetica.com/Cientifica/Revista/n58/longevidad.html>
- <http://revistareplicante.com/la-tentacion-de-la-juventud/>
- <http://www.antiaginggroupbarcelona.com/noticias/realmente-sabes-lo-que-es-la-medicina-antienvjecimiento/>
- <http://unidadlossauces.blogspot.com.es/2010/06/que-es-anti-envejecimiento-antiaging.html>

- **SÍNDROME DE DORIAN GRAY**

- <https://sites.google.com/site/jldiasahun2/dismorfofobiaofealdadcorporalimaginearia>.
- <https://ladagadeaquiles.wordpress.com/2012/11/page/2/>
- <http://www.medciencia.com/una-enfermedad-de-cuento-de-hadas-el-sindrome-de-dorian-gray/>
- http://pt.wikidoc.org/index.php/Dorian_Gray_syndrome
- http://www.dorian-gray-syndrom.org/PsychoAnalyse/revised_DGS/revised_Dorian_Gray_Syndrome.php

- <http://www.emagister.com/curso-psicologia-sindrome-dorian-gray/sindrome-dorian-gray-diagnostico-secuelas>
- <http://ladagadeaquiles.wordpress.com/2012/11/15/el-sndrome-de-dorian-gray/>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Dorian_Gray_syndrome
- <http://salvairan.blogspot.es/1260707400/>
- http://letras-uruguay.espaciolatino.com/larocca/sindrome_de_dorian_gray.htm
- <http://www.lavanguardia.com/magazine/20120524/54297656596/lucia-etxebarria-el-sindrome-de-dorian-gray.html>

• CULTURA DE LA IMATGE

- Esteban, Mari Luz: *“Antropología del cuerpo. Género, itinerarios corporales, identidad y cambio”*. Edicions Bellaterra, S.A, Barcelona. 2004.
- http://books.google.es/books?id=eTOKPTLsVJQC&pg=PA191&dq=MARI+LUZ+ESTEBAN&hl=es&ei=rIXrTdnqCsyFwaNooDoDw&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=2&ved=0CC8Q6AEwAQ#v=onepage&q&f=false
- http://elpais.com/diario/2009/07/12/agenda/1247349601_850215.html
- http://www.diariodecuyo.com.ar/home/new_noticia.php?noticia_id=180482
- <http://www.etcetera.com.mx/articulo.php?articulo=6087>
- <http://periodicoenelcafe.blogspot.com.es/2009/10/la-dictadura-de-la-imagen.html>
- <http://jaimeburque.com/blog/?p=3574>
- <http://www.tv3.cat/videos/4361810/No-pensi-compri>
- <http://www.ekka.es/ca/2098/el-neuromarqueting/>
- <http://tutoriatercerinslajonquera.blogspot.com.es/2010/10/blog-post.html>
- <http://cap-i-casal.blogspot.com.es/2009/07/neuromarqueting.html>
- <http://www.roastbrief.com.mx/2012/04/que-es-neuromarketing-las-neurociencias-utilizadas-en-el-marketing/>

- <http://neuromarca.com/neuromarketing/>

- **CAUSES I CONSEQÜÈNCIES DICTADURA DE LA IMATGE**

- <http://www.xarxafarma.com/index.php/bloc/?p=1428>
- <http://sabater.com/index.php?id=223&L=1>
- <http://www.comb.cat/cat/actualitat/publicacions/sic/sic113/sic38.htm>
- <http://sabater.com/index.php?id=223&L=1#51-16>
- <http://sabater.com/index.php?id=223&L=1#51-17>
- <http://www.ramc.cat/composicio/vilardell.pdf>
- <http://www.imsersomayores.csic.es/documentos/documentos/imserso-nuevasmiradas-01.pdf>
- http://www.dailymotion.com/video/x9epr3_medicina-antienvjecimiento-efectos_school
- <http://www.med-estetica.com/Cientifica/Revista/n15/historiaantienvjecimiento.html>
- <http://www.antienvjecimentomadrid.com/?cat=21>
- <https://marketingcosmeticaperfumeria.wordpress.com/tag/antienvjecimiento/> http://www.farmaciaandorra.com/anti_envelliment_esp.htm
- http://www.entremujeres.com/vida-sana/bienestar/Medicina-ortomolecular-rejuvenecimiento-express_0_458954185.html
- <http://fuentedelaeternajuventud.wordpress.com/tag/antienvjecimiento/>
- <http://medicablogs.diariomedico.com/institutobiosalud/>
- <http://www.enformateya.com/sitio/imagen/135-nueva-molecula-antienvjecimiento>
- <http://www.biosalud.org/noticia.php/rejuvenecer-si-es-posible/1199>
- Programa TV3 “*Fer-se bell*” de Banda ampla:
<http://www.tv3.cat/bandaampla/programes/imatge>
- <http://www.who.int/topics/ageing/es/>

- **INFLUÈNCIES**

- <http://www.lecturalia.com/personaje/dorian-gray>

- <http://www.rtve.es/noticias/20120506/enrique-corominas-recrea-belleza-retrato-dorian-gray-comic/522367.shtml>
- http://es.wikipedia.org/wiki/El_retrato_de_Dorian_Gray
- <http://fefro601.blogspot.com.es/2011/06/el-contexto-del-libro-el-retrato-de.html>
- <http://www.cinefania.com/terroruniversal/index.php?id=147&pag=4>
- <http://www.masquevampiros.com/2010/06/recomendamos-el-retrato-de-dorian-gray.html>
- <http://decine.com/index.php?id=707&seccion=29>
- <http://listas.20minutos.es/lista/listado-de-peliculas-de-vampiros-244180/>
- <http://www.curconet.com/2009/02/por-que-nos-fascinan-los-vampiros.html>
- <http://www.universalia.usb.ve/concursos/veredictos/2003/ensayo/2lugar.html>
- <http://www.thecult.es/Cine-clasico/dorian-gray-en-el-cine.html>
- <http://epiclenguablog.blogspot.com.es/2010/09/el-retrato-de-dorian-gray.html>
- <http://www.indyrock.es/doriangray2.htm>
- <http://www.universalia.usb.ve/concursos/veredictos/2003/ensayo/2lugar.html>